

Glasnik

Medicinskog fakulteta u Splitu

ISSN 1846-7946

Vol. 5, br. 2, prosinac 2012.

Uredništvo

Glasnika Medicinskoga fakulteta u Splitu

Sretnu, zdravu i uspješnu
novu godinu 2013.
želi vam uredništvo Glasnika

Impressum

Glasnik Medicinskog fakulteta u Splitu

ADRESA: ŠOLTANSKA 2, 21000 SPLIT

E-MAIL: GLASNIK@MEFST.HR

Glavna urednica:

Livia Puljak

Studentski urednik:

Marin Viđak

Uredništvo:

Dalibora Behmen

Ivica Grković

Slavica Jurić

Nataša Musap

Valdi Pešutić Pisac

Ana Utrobičić

Lektorica:

Josipa Korljan

josipa.korljan@gmail.com

Dizajn i prijelom:

Jadranka Matas

jadro.matas@gmail.com

Tisak:

Slobodna Dalmacija

Naklada:

500 primjeraka

Split, prosinac 2012.

Impressum	02	24	Josip Barić Smotra Sveučilišta u Splitu
Kazalo	03	25	Matko Marušić Moja iskustva s diplomskim radovima
Zoran Đogaš Otvorena nova zgrada Fakulteta	04	26	Damir Sapunar i Livia Puljak Prvi uspjesi doktorskoga studija TRIBE
Nataša Musap Novosti s Fakulteta: novi prodekani, katedre i promjene Statuta	05	27	Damir Kovačić Auditorno neuro-elektronsko sučelje: nova tehnologija umjetnih pužnica
Darko Modun Medicinski fakultet i studij Farmacije – novosti u ovoj akademskoj godini	05	28	Joško Božić, Maja Valić, Zoran Valić i Marin Vodanović HRANAFINA – odgovor na jezična pitanja u anatomiji i fiziologiji
Filip Klarić-Kukuz Prva promocija splitskih doktora dentalne medicine	06	29	Livia Puljak Najbolji znanstveni poster u Berlinu
Marin Viđak Dan Sveučilišta u Splitu	07	30	Katarina Vukojević Novi iskorak u istraživanju genetike složenih bolesti
Mate Miloš DentiSt zaslužio posebnu Rektorovu nagradu za promicanje znanosti	07	31	Lana Barać Znanstveni klub srijedom
Ivana Marelja, Matea Vujević i Marin Viđak Abeceda života na Festivalu znanosti	08	31	Natalija Filipović Tečaj Znanost o laboratorijskim životinjama
Miro Jukić CroMSIC ima novu nacionalnu mrežnu stranicu	09	32	Irena Zakarija Grković i Livia Puljak Cochrane doktorat naš je doprinos sintezi medicinskog znanja
Miro Jukić Svjetski dan borbe protiv AIDS-a	09	33	Davorka Vrdoljak EBM aktivnosti Obiteljske medicine
Miro Jukić Studentski zbor i studentski pravobranitelj Medicinskoga fakulteta u Splitu	10	34	Irena Zakarija Grković Nastavlja se suradnja Ottawe i Splita
Tamara Miličević Zadnja generacija sestara	11	35	Ivana Kolčić Projekt osobnih genoma
Anamaria Čuže Najnovija saznanja iz medicine dojenja u Trstu	11	36	Ozren Polašek Recesija u znanosti – neprijatelj ili prijatelj?
Marin Viđak <i>Perpetuum Lab</i> : najpoznatije okupljalište studenata medicine na mreži	12	36	Stipan Janković Novi uređaji na radiologiji smanjuju liste čekanja
Katarina Rošić Volontiranje po selima Indonezije	14	37	Irena Zakarija Grković Svjetski tjedan dojenja: dojiti se može i tijekom carskog reza
Slavica Jurić Studentska razmjena u Portugalu	15	38	Ana Marušić Globalizacija urednika s našega fakulteta: <i>Journal of Global Health</i> u PubMedu
Elena Zdrilić Pravo savršenstvo može biti i nesavršeno	16	38	Ivančica Pavličević Tematski broj časopisa <i>Acta Medica Academica</i>
Zoran Valić Studij Medicine na engleskom jeziku	16	39	Davor Lukšić Projekt BEATBOY ZAX ugledao svjetlo dana
Mario Malički Društvena uloga medicine na Wikipediji	17	41	Željka Roje Zašto sam napisala priručnik za roditelje <i>Mama, boli me uho</i>
Miro Jukić Kliničke rotacije: studentska perspektiva	18	42	Irena Bralić Kako zdravo odrastati
Julije Meštrović Kliničke rotacije: dio vertikalnoga ustroja nastave kliničkih vještina	19	43	Boris Dželalija Naša prva knjiga o infekcijama u ginekološkoj ambulanti
Maja Aralica U potrazi za izgubljenim fakultetom	20	44	Jukić Marko Klinička anesteziologija – udžbenik iz anesteziologije
Maja Aralica Uzalud vam trud, vozači	21	44	Josip Barić Stjepan Vukša (1934 - 2012)
Domagoj Marković i Miro Jukić Obilježavanje Svjetskog dana muškaraca	22	45	Popis diplomiranih, doktoriranih i magistriranih
Foto žulj	23	48	Foto strip
Foto kolačić	23		

Otvorena nova zgrada Fakulteta

Visoki uzvanici

Izgradnja novih zgrada Medicinskoga fakulteta, koje još uvijek nazivamo radnim nazivima zgrade B i C, započela je davno 1. kolovoza 2008. godine polaganjem kamena temeljca tadašnjega ministra znanosti, obrazovanja i sporta, Dragana Primorca, u vrijeme tadašnjega dekana, prof. dr. sc. Stipana Jankovića. U projekt je, prema tadašnjim izjavama, Vlada uložila više od 70 milijuna kuna, a trebao se završiti do iduće akademske godine.

Nakon uobičajenoga kašnjenja, brojnih problema i iznosa povećanog na nekih 84 milijuna kuna, predsjednik Republike Hrvatske, prof. dr. sc. Ivo Josipović, u petak 14. rujna 2012. godine svečano je otvorio novu zgradu Medicinskoga fakulteta Sveučilišta u Splitu, a regionalni dnevni list javio je da je impozantno zdanje na Križinama otvorenim proglasio Predsjednik Republike Hrvatske, a svečanosti je prisustvovao i doc. dr. sc. Željko Jovanović, ministar znanosti, obrazovanja i sporta.

Predsjednik je tom prigodom ustvrdio da je to veliki dobitak za medicinsku znanost, za Split, ali i za cijelu Hrvatsku te je kazao: „Kao bivši profesor na zagrebačkom Sveučilištu mogao bih biti malo ljubomoran, ali sam, ustvari, jako ponosan. Ova zgrada dokaz je kako je zajedništvo bitan sastojak uspjeha jer ona je rezultat rada nekoliko generacija ljudi.“

Ministar Jovanović izrazio je zadovoljstvo što se otvaranje nove zgrade Medicine poklopilo s promocijom 14 doktora znanosti. U Hrvatskoj ima, kazao je, premalo ljudi s tom titulom i, općenito, premalo visokoobrazovanih radnih stanovnika.

„Ovaj događaj je i važan iskorak u realizaciji tri važna cilja naše Vlade; da budemo država slobodnih ljudi, da nam je gospodarstvo utemeljeno na znanju, te da smo društvo ljudi s jednakim šansama“, poručio je Jovanović.

Rektor splitskoga Sveučilišta, prof. dr. sc. Ivan Pavić, kazao je da je i ovo dokaz kako Split više nije „sveučilišna provincija“, na što se nadovezao naš dekan, prof. dr. sc. Dragan

Ljutić, koji je rekao da je splitsko Sveučilište nedavno proglašeno i najboljim u regiji, a 50% znanstvene produkcije je s Medicinskoga fakulteta. Podsjetio je da imamo i studij na engleskome jeziku, čija je upisna kvota sada 50 studenata.

Uz predsjednika i ministra te rektora i dekana na svečanosti su bili i mnogi uglednici, kao što su veleposlanik Paul Vandoren, šef Delegacije Europske unije u Hrvatskoj, prof. dr. sc. Pero Lučin, rektor Sveučilišta u Rijeci, mons. Marin Barišić, nadbiskup splitsko-makarski, Ante Sanader, župan splitsko-dalmatinski, te Anđelka Visković, zamjenica gradonačelnika Grada Splita i mnogi drugi.

U okviru svečanosti otvaranja nove zgrade Medicinskoga fakulteta promovirano je 14 doktora znanosti koji su tu titulu stekli na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Splitu: Danijela Budimir, Željko Bušić, Gordan Džamonja, Trpimir Glavina, Mladen Krnić, Daniela Marasović Krstulović, Ivana Marasović Šušnjara, Ivana Mudnić, Josipa Radić, Mislav Radić, Maja Rogić, Lovro Uglešić, Mirjana Vučinović i Irena Zakarija Grković.

Dekan Medicinskog fakulteta u Splitu prof. dr. sc. Dragan Ljutić obraća se prepunoj dvorani

U glazbenome programu sudjelovao je Mješoviti zbor Umjetničke akademije u Splitu pod ravnanjem dirigenta i skladatelja Vlade Sunka i Komorni gudački ansambl Umjetničke akademije pod ravnanjem violinista i dirigenta Wladimira Kossjanenka.

Projekt nove zgrade Medicinskoga fakulteta zapravo obuhvaća dvije građevine ukupne bruto površine 6.780 metara kvadratnih. U jednoj zgradi nalazi se pet predavaonica, od kojih najveća ima 378 sjedećih mjesta. Osim njih i uredskoga prostora, u zgradi se planira otvoriti moderni dijagnostički centar kao Poliklinika Medicinskoga fakulteta, koja će se koristiti u komercijalne zdravstvene, ali i u znanstvene svrhe. Također je planirano dio zgrade koristiti i kao nastambu za male pokusne životinje koje se koriste u znanstveno-istraživačkom radu.

Glazbeni trenutak: Komorni gudački ansambl Umjetničke akademije pod ravnanjem violinista i dirigenta Wladimira Kossjanenka

O drugoj zgradi koja je izgrađena za potrebe smještaja gostujućih profesora, s desetak apartmana, restoranom i kafićem za potrebe studenata i zaposlenika Medicinskoga fakulteta, nekom drugom zgodom. Nadamo se uskoro.

U okviru ovoga projekta izgrađeno je i još uvijek intaktno sportsko igralište te most (topla veza ili *catwalk*) koji povezuje nove građevine s postojećom zgradom A.

Zgrade je, kako je svima već poznato, projektirao Vjekoslav Ivanišević, dipl. ing. arh., a radove je izvela splitska tvrtka Lavčević.

Promovirani doktori znanosti

Ukupna vrijednost investicije bila je, kako je već rečeno, oko 84 milijuna kuna, a financirana je sredstvima državnoga proračuna. Velika predavaonica dijelom je opremljena novcem koji je donirala tvrtka Pliva.

Zgradu smo počeli intenzivno koristiti za nastavu i uskoro očekujemo opremanje i drugih dviju manjih predavaonica/seminarskih dvorana, a velika predavaonica već je bila mjesto značajnih sveučilišnih i fakultetskih zbivanja.

Lijepo je bilo čuti komentare glazbenika koji su nastupali u velikoj dvorani i nazivali je splitskim „malim Lisinskim“.

Nadamo se da će svi naši kolege koji organiziraju znanstvene i stručne skupove, kongrese, simpozije i tečajeve iskoristiti postojanje ovih novih kapaciteta Medicinskoga fakulteta u Splitu.

prof. dr. sc. Zoran Đogaš

Novosti s Fakulteta: novi prodekani, katedre i promjene Statuta

prof. dr. sc. Zoran Valić

prof. dr. sc. Darko Modun

Medicinski fakultet u Splitu bogatiji je za dva prodekana. Naime, na 9. redovitoj sjednici Fakultetskoga vijeća održanoj 14. lipnja 2012. godine usvojene su izmjene i dopune Statuta Medicinskoga fakulteta prema kojima dekanu u radu sada pomaže šest prodekana umjesto dosadašnja četiri. Prof. dr. sc. Zoran Valić sada je prodekan studija Medicine na engleskom, a prof. dr. sc. Darko Modun prodekan studija Farmacije.

Osnovane su i četiri nove katedre: Katedra za nuklearnu medicinu, čiji je pročelnik prof. dr. sc. Vinko Marković; Katedru za kliničke vještine vodi prof. dr. sc. Julije Meštrović; Katedri za diplomski rad pročelnik je prof. dr. sc. Ante Tonkić, a pročelnica Katedre za karijesologiju, restaurativnu i dentalnu medicinu je doc. dr. sc. Marina Ognjenović.

Nataša Musap

Medicinski fakultet i studij Farmacije – novosti u ovoj akademskoj godini

Od akademske godine 2012./2013. Medicinski fakultet ima zasebnoga prodekana za studij Farmacije. Prodekan za studij Farmacije ujedno je i voditelj studija Farmacije, zajedničkoga studija Medicinskoga i Kemijsko-tehnološkoga fakulteta. Imenovanjem voditelja studija prodekanom želi se osnažiti organizacija studija.

Ove je akademske godine ujedno osnovana i Katedra za farmaciju na Medicinskome fakultetu. Svrha osnivanja ove katedre, zasebne formalno-pravne podjedinice, jest okupljanje stručnoga, nastavnoga i znanstvenog kadra iz područja farmacije, ključnoga za razvoj studija Farmacije. Osim kadrova, Katedra će u budućnosti raspolagati i zasebnim prostorom i potrebitom opremom.

prof. dr. sc. Darko Modun
prodekan studija Farmacije

Prva promocija splitskih doktora dentalne medicine

Svečana promocija prvih splitskih doktora dentalne medicine - Fotografije: Foto Olga

Nakon niza godina pokušaja i borbi da se u Splitu otvori studij dentalne medicine, to je napokon i ostvareno 15. ožujka 2007. godine. Na taj povijesni dan za Medicinski fakultet tadašnji ministar znanosti, obrazovanja i športa, prof. dr. sc. Dragan Primorac, na svečanoj sjednici tadašnjemu dekanu, prof. dr. sc. Stipanu Jankoviću, uručio dopusnicu za izvođenje studija Dentalne medicine. Nakon toga dana krenule su opsežne pripreme za upis prve generacije studenata.

U sklopu priprema za početak studija u Split se sa cijelom svojom obitelji doselila i sadašnja prodekanica za studij Dentalne medicine, prof. dr. sc. Dolores Biočina-Lukenda. Uz mnoštvo problema upisana je i prva generacija studenata, koja se zajedno sa svojim profesorima susretala s nizom prepreka koje su uspješno i u hodu tijekom pet godina svakodnevno savladavali i preskakali. Dana 16. srpnja 2012. godine njih je petnaest uspješno i na ponos svih na Medicinskome fakultetu obranilo diplomski rad i steklo diplomu doktora dentalne medicine, a 17. prosinca 2012. godine u prepunoj velikoj dvorani nove zgrade Medicinskoga fakulteta u Splitu promovirana je ta povijesna, prva generacija splitskih studenata Dentalne medicine.

Promotori su bili prof. dr. sc. Dragan Ljutić, prof. dr. sc. Dolores Biočina-Lukenda, prof. dr. sc. Zoran Đogaš, prof. dr. sc. Zoran Valić, prof. dr. sc. Ante Punda i prof. dr. sc. Darko Modun.

U doktore dentalne medicine promovirani su:

1. Anić, Mirela
2. Biočić, Željana
3. Dominiković, Iva
4. Đonlić, Megi
5. Gadžo, Iva
6. Guć, Ivan
7. Jerković, Daniel
8. Koceić, Ana
9. Ledina, Emilija
10. Madunić, Katarina
11. Meštrović, Anita
12. Miloš, Mate
13. Šimunac, Tomislav
14. Vuka, Jelena
15. Zorica, Nada

Filip Klarić Kukuz, dipl. iur.

Dan Sveučilišta u Splitu

Ministar znanosti, obrazovanja i sporta Željko Jovanović obraća se nazočnicima na Danu Sveučilišta

Sveučilište u Splitu je u petak 7. prosinca 2012. godine u velikoj dvorani Medicinskoga fakulteta svečano proslavilo svoj Dan i obilježilo 38. obljetnicu utemeljenja. U novoj zgradi okupili su se pripadnici splitske akademske zajednice te brojni gosti, među kojima ministar znanosti, obrazovanja i sporta, Željko Jovanović, predstavnici Sabora, rektori hrvatskih sveučilišta i predstavnici Grada i Županije.

Rektor Sveučilišta u Splitu prof. dr. sc. Ivan Pavić i dekan Medicinskog fakulteta u Splitu prof. dr. sc. Dragan Ljutić: Povelja Sveučilišta u Splitu dodijeljena je Medicinskom fakultetu za osobitu aktivnost i poseban doprinos radu Sveučilišta

Rektor Pavić je u svojem obraćanju podsjetio kako je to izgledalo davne 1974. godine, a kako izgleda danas, nakon čega je uslijedila podjela nagrada. Ove godine možemo biti naročito ponosni jer je naš Medicinski fakultet dobio **povelju Sveučilišta** za osobitu aktivnost i poseban doprinos radu Sveučilišta. Međutim, to nije sve. Nagradu Sveučilišta za popularizaciju znanosti dobio je **Mate Miloš** zbog svojega rada kao urednik časopisa *DentiST*.

Rektorovu nagradu dobila su 33 najuspješnija studenta. S našega fakulteta nagradu su primile **Antonia Ščepanović** i **Iva Jerčić**, studentice 6. godine Medicinice i **Ivana Bulić**, studentica 4. godine Dentalne medicine. Čestitamo!

Marin Vidak
student 3. godine studija Medicinice

DentiSt zaslužio posebnu Rektorovu nagradu za promicanje znanosti

Rektor Sveučilišta u Splitu prof. dr. sc. Ivan Pavić uručuje nagradu Mate Milošu

DentiST, časopis studenata Dentalne medicine u Splitu, nastao je na vlastitu inicijativu kako bismo sami studij, a time i Medicinski fakultet podigli na višu razinu. Uvriježene riječi „početci su uvijek trnoviti“ ovdje dobivaju pravi smisao. Cijeli je projekt, zapravo, krenuo od ideje da imamo studentski časopis koji će nadopuniti stručnu literaturu tekstovima koji su aktualni ili možda sažeti i na jedno mjesto okupiti već poznate činjenice kako bismo studentima približili samu materiju. Osim stručnih tekstova, nastojali smo malo narušiti monotoniju šaljivim fotografijama studenata i nekim drugim zanimljivostima. Usto, nastojali smo privući kolege i promotivnim materijalima kao što je četkica za zube.

Tijekom prikupljanja tekstova, obrade i dizajna imao sam iznimnu pomoć kolegica Katarine Madunić i Matee Majstorović. Kako se časopis samofinancira, bilo je potrebno pridobiti i sponzore, što u ovo recesijsko vrijeme nije lako.

Prepoznali su kvalitetu časopisa, a i približili svoje proizvode ciljanoj skupini. Nije bilo lako koordinirati sve pravne, sponzorske, uređivačke i stručne aspekte samoga časopisa, jer sam nov u svemu tome. Upravo iz tih razloga pomogla mi je i prodekanica, prof. dr. sc. Dolores Biočina-Lukenda, kojoj sam umnogome zahvalan. Svakako, razina časopisa je na visini zbog samih studenata koji pišu stručne tekstove pod mentoriranjem stručnoga kadra našega studija. Svakako bih spomenuo i vanjske suradnike iz Rijeke i Zagreba koji su se potrudili pišući tekstove te izrazili želju za daljnjom suradnjom u ovakvom projektu. Značaj časopisa prepoznat je i u susjednim državama jer je časopis prisutan i u njihovim stručnim knjižnicama te smo dobili izrazito pozitivne povratne informacije.

Ono što me osobno najviše veseli jest to što je časopis prepoznalo naše sveučilište te mi dodijelilo posebnu Rektorovu nagradu za promicanje znanosti, na prijedlog prof. dr. sc. Dolores Biočine-Lukende. Mislim da je ovo samo smjernica za postavljanje letvice više mojim kolegama koji će nastaviti uređivati časopis. Ja ću nastojati dati svoj obol, što pisanjem, što pomaganjem kolegama na održavanju visoke razine samoga časopisa.

Mate Miloš, dr. med. dent.
urednik *DentiSTa*

Abeceda života na Festivalu znanosti

Radna atmosfera u mikroskopirnici

Studentica Ivana Marelja tumači abecedu života

Ove je godine Festival znanosti napunio svoj deseti rođendan. Kao i svake godine, cilj je Festivala bio približiti znanost zainteresiranima, pa su Splitskani mogli birati između predavanja, radionica, tribina i ostalih aktivnosti ... Unatoč tome što je glavna pokretačka snaga Festivala aktivnost PMF-a i FESB-a, ove se godine i Medicina mogla pohvaliti kako je imala svojih konja za utrku. Uz već poslovlično odličnu izložbu znanstvene tematike koju je organizirao Zavod za histologiju te tribinu o problemima pseudoznanosti na kojoj su sudjelovali redom doc. Livia Puljak, prof. Damir Sapunar te prof. Matko Marušić, mi smo zajedno s prof. Tatijanom Zemunik organizirali radionicu GTCA: Abeceda života. Nastojali smo, a nadamo se da smo i uspjeli, srednjoškolcima objasniti osnove građe molekule DNA, njezinu važnost te zajedno s njima izolirati DNA iz krvi.

U mikroskopirnici splitskoga Medicinskog fakulteta okupio se iznenađujuće velik broj entuzijasta i simpatizera znanosti. Kako nijedne praktične vježbe ne idu bez nekoliko uvodnih napomena ili pripremljene teorije, upoznali/podsjetili smo naše goste o strukturi i građi DNK, teorijskoj podlozi vježbe, zatim o vezi evolucije i DNK te o povijesnoj komponenti otkrića DNK, ali i mogućnostima koje nam

nudi u budućnosti. Onda smo se bacili na praktični dio, koji se sastojao od pipetiranja, centrifugiranja, pa opet pipetiranja, i na kraju najzabavnijega dijela – stavljanja materijala na gel za elektroforezu. Odabir teme bio je pun pogodak jer su i naši gosti pokazivali htijenje i interes za sudjelovanjem u izvođenju ove metode. Također smo bili nemalo iznenađeni izvrsnim predznanjem, stoga smo s pravom mogli biti ponosni na konačni ishod radionice. Posebnost ovoga događaja jest u tomu što smo našim gostima omogućili da, poput prave ekipe za očevid, uz našu malu pomoć uspješno izvedu svoju prvu izolaciju DNA molekule čovjeka.

Svi naši gosti bili su vrlo zainteresirani za vježbu, bar se nadamo. Valja napomenuti da nam nitko nije otišao usred vježbi, pažljivo su slušali i radili što smo im rekli. I tako je kroz smijeh, razgovor i pipetiranje došlo vrijeme i za naš rastanak. Rastali smo se s nadom da smo ih naučili nečemu novom, i da smo bar nekoga od njih zainteresirali da nam postane kolega. Također se nadamo da se vidimo i ponovo na nekoj sljedećoj radionici.

Ivana Marelja, Marin Vidak, Matea Vujević
studenti 3. godine studija Medicine

CroMISC ima novu nacionalnu mrežnu stranicu

Naslovnica mrežne stranice www.cromsic.hr

Nakon dugoga perioda bez mrežne stranice i nakon mnogo uloženoga truda CroMISC Hrvatska napokon ima svoju stranicu. Iako se još uvijek doraduje, trenutno sadrži sve važne informacije o svim odborima, razmjenama, kao i najnovije vijesti o projektima i organizaciji akcija. Također sadrži informacije o udruzi, podružnicama, kontakt podatke i odgovore na pitanja studenata. Plan je tijekom određenoga razdoblja nadograditi svaki dio mrežne stranice i ponuditi je i na engleskome jeziku. Mrežna je stranica tu za sve koji žele znati nešto o nama, kako bi se mogli pobliže upoznati s tim što točno radimo te se pravodobno informirati o akcijama koje će se održati.

Na adresi www.cromsic.hr naći ćete novu mrežnu stranicu studentske udruge CroMISC.

Miro Jukić

student 6. godine studija Medicine

mrežni koordinator za splitsku podružnicu CroMISC-a

Svjetski dan borbe protiv AIDS-a

Ekipa na partyju u O'Hare

Volonteri CroMISC-a u City Centru One

Svjetski dan borbe protiv AIDS-a obilježava se svakog 1. prosinca još od 1988. godine. U Splitu je već drugu godinu zaredom CroMISC nastavio odličnu suradnju s klubom O'Hara, gdje su 28. i 30. studenoga 2012. godine održana dva STOP AIDS PARTY-ja, od 22 h pa do ranih jutarnjih sati. U petak 30. studenoga loše je vrijeme samo dodatno podgrijalo atmosferu koju su užarenom održavala dva rock-metal benda, L'kok i Antibiotik, nakon kojih je nastupio odličan DJ SOLA. DJ se nekako dokopao i najnovijega hita našega informatičara Bojana Završeka, a volonteri CroMISC-a su na prve taktove *Pozitivnog stava* dijelili kondome veselomu mnoštvu. Podijeljeno je ukupno 1 100 kondoma.

Na sam Svjetski dan borbe protiv AIDS-a, 1. prosinca 2012. godine, u Splitu su održane prigodne manifestacije na dvjema lokacijama počevši od ranoga jutra, u centrima *Joker*

i *City Centar One*. Na štandovima je bio 41 volonter, tako da ove godine u članku ne možemo navesti sve koji su sudjelovali. Volonteri su u trgovačkome centru *Joker* bili od 9 do 18 h, a u *City Centar One* od 9 do 22 h. Kako su već odavno trgovački centri postali omiljene splitske šetnice, a tome je pripomoglo i loše vrijeme, odaziv je bio odličan. Volonteri su na upit dijelili informativne letke i kondome.

Velik broj volontera pokazuje interes studenata medicine za djelovanjem izvan fakulteta, a splitskom CroMISC-u predviđa još svjetliju budućnost. I ovim putem pozivamo sve zainteresirane, a osobito studente prve godine Medicine, da se uključe u aktivnosti studentske udruge CroMISC.

Miro Jukić

student 6. godine studija Medicine

Studentski zbor i studentski pravobranitelji Medicinskoga fakulteta u Splitu

Predstavnici i zamjenici predstavnika studenata Medicinskoga fakulteta Sveučilišta u Splitu akademska godina 2012. / 2013.

STUDIJ / GODINA	MEDICINA predstavnik / zamjenik	E-MAIL	DENTALNA MEDICINA predstavnik / zamjenik	E-MAIL
1	Mario Munjes Andrea Šimunković	mario24lakerfan@gmail.com asimunkovic@gmail.com	Bruno Tot Dujam Mario Tudor	btot93@gmail.com dukalodukalo@gmail.com
2	Ivan Krešimir Lizatović Ante Čelan	lizatovic.i.k@gmail.com ante.celan@hotmail.com	Nikolina Vranić Stipe Mustapić	nikolina.vranic@yahoo.com smustapic18@gmail.com
3	Goran Tintor Daniela Veljačić	gogitintor@gmail.com daniela.veljagic@gmail.com	Ana Žeravica Klara Ugrin	az91032@genom.mefst.hr klara_st_@hotmail.com
4	Ante Luetić	aluetic@gmail.com	Nikolina Petranović	npetrano@hotmail.com
5	Hrvoje Vučemilović Piero Marin Živković	hrvoje.vucemilovic@mefst.hr piero.zivkovic@gmail.com	Marko Rajić Ena Jokić	markorajic0202@yahoo.com jokicena@hotmail.com
6	Miro Jukić Ivan Škopljanac	mirojukic.mefst@gmail.com ivan.skopljanac@gmail.com		
Medicina na engleskom	Elena Zdrilić Nader Maai	ezdrilic@gmail.com nadermaai@gmail.com		
Postdiplomski studiji	Mirela Pavičić Ivelja Branka Runtić	mmarendic@gmail.com branka@piluka.com		

Ostali članovi Studentskoga zbora: Martina Paradžik, Krešimir Mustapić, Nikola Crnčević **Predsjednik Studentskoga zbora:** Miro Jukić
Zamjenik predsjednika Studentskoga zbora: Piero Marin Živković **Studentski pravobranitelj Medicinskoga fakulteta:** Ivan Krešimir Lizatović

ŠTO JE STUDENTSKI ZBOR I ČIME SE BAVI?

Studentski zbor je studentsko izborna predstavničko tijelo koje štiti interese studenata, sudjeluje u odlučivanju u tijelima visokoga učilišta, predstavlja studente u sustavu visokoga obrazovanja, brine o kvaliteti života studenata, a posebice o kvaliteti studijskoga procesa, studentskome standardu, ostvarivanju studentskih prava i drugim pitanjima važnima za studente, organizira različite projekte i potiče izvannastavne aktivnosti studenata. Studentski zbor bira predstavnike u Fakultetsko vijeće, odgovarajuće organizacije i udruge te različite odbore i povjerenstva.

Više tijelo od „našega“ zbora jest Studentski zbor Sveučilišta u Splitu te se studentski predstavnici obraćaju izabranim studentima u Senatu Sveučilišta za pomoć ako postoji problem na matičnome fakultetu koji ne mogu sami riješiti.

NOVI SASTAV STUDENTSKOGA ZBORA MEDICINSKOGA FAKULTETA U SPLITU

Dana 30. listopada na 4. redovitoj sjednici Studentskoga zbora izglasano je novo vodstvo. Za predsjednika Zbora izabran je **Miro Jukić**, predstavnik studenata 6. godine studija Medicine. Kao zamjenik predsjednika Zbora izabran je **Piero Marin Živković**, zamjenik predstavnika studenata 5.

godine studija Medicine te je za studentskoga pravobranitelja izabran **Ivan Krešimir Lizatović**, predstavnik studenata 3. godine studija Medicine.

STUDENTSKI PRAVOBRANITELJ

Studenti svih studijskih godina i svih usmjerenja Medicinskoga fakulteta u Splitu mogu se obratiti studentskomu pravobranitelju ako im je potrebna bilo kakva pomoć, ako je na bilo koji način povrijeđen studentski integritet, ako student nije upoznat sa svojim pravima ili misli da je došlo do povrede njegovih prava. Studentski pravobranitelj ukazuje na sve trenutne i moguće probleme, prima pritužbe studenata koje se odnose na njihova prava i raspravlja o njima s nadležnim osobama i tijelima na Fakultetu, prije svega s članovima Studentskoga zbora, savjetuje studente o načinu ostvarivanja njihovih prava, može sudjelovati u stegovnim postupcima protiv studenata radi zaštite njihovih prava, obavlja druge poslove utvrđene Statutom.

Radno vrijeme našega studentskog pravobranitelja izvješeno je na oglasnoj ploči, a ono je **ponedjeljkom i četvrtkom** od 14 do 16 h.

Kontakt: lizatovic.i.k@gmail.com; 091-479-9947

Miro Jukić
student 6. godine studija Medicine
predsjednik Studentskoga zbora MEFST-a

ZADNJA GENERACIJA SESTARA

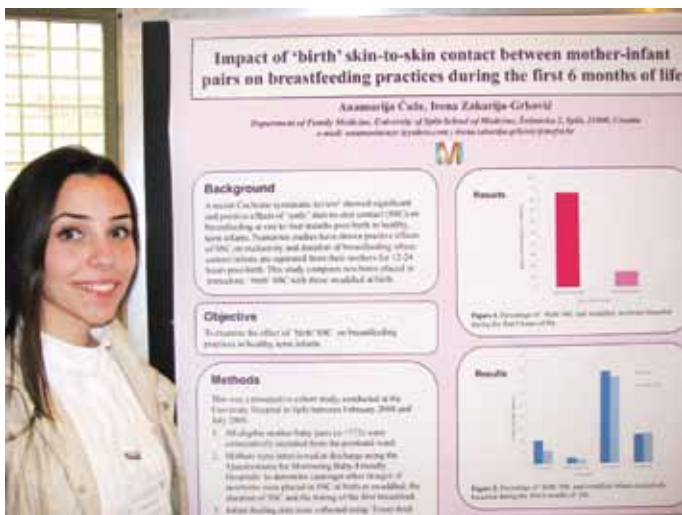
Nekoliko je razloga mojega skromnog osvrta u *Glasniku*. Pregledavajući nekoliko internetskih izdanja *Glasnika*, koji uvijek sa zadovoljstvom čitam, primijetila sam da u dijelu rezerviranom za studente gotovo nikad ne pišu studenti Sestrinstva. Naravno da je traženje i razmatranje mogućih odgovora na ovo pitanje krenulo u različitim smjerovima. Bilo bi preopširno sve to zapisati, možda i nezanimljivo, a opet bi sve ostala samo teza. Zato neću o tome pisati, moja je želja nešto drugačija.

Danas sam na trećoj godini stručnog studija Sestrinstva i još uvijek želim reći da sam ponosna što sam dio ovog fakulteta. Tako se osjećam još od dana kada sam pokušala i uspjela zaslužiti indeks (sada već poprilično popunjen). Možda ovo i nije neka vijest koja zaslužuje biti objavljena, ali količina osjećaja nakupljenih kroz ovo vrijeme daje mi za pravo izreći ih. Također i spoznaja da je ova generacija sestara posljednja pri Medicinskom fakultetu, jer sada imamo Odjel zdravstvenih studija, zasebni fakultet, dodatno me je potakla da napišem nekoliko redaka o nama, sestrama, s obzirom na to da se unatoč administrativnim preinakama naš osjećaj pripadnosti Medicinskom fakultetu nije umanjio (usuđujem se govoriti u ime kolega). Radi lakšeg razumijevanja slijeda misli i osjećaja, kratko ću pojasniti. Naša generacija od 60-ak studenata prilično je zanimljiva i neobična sastava, s obzirom

na to da se otprilike dijelimo na pola „mladih“ i pola „malo starijih“ studenata (koji se, doduše, tako ne osjećaju). Mladi kolege stigli su ravno iz srednje zdravstvene škole, a stariji dolaze iz sustava rada nakon što su nešto ranije bili polaznici iste škole. S obzirom na činjenicu da sam i sama pripadnica ove druge skupine, ovom prigodom stavljam naglasak na nas. Tko smo mi? Bez ikakve diskriminacije, sve smo žene, možda na prvom mjestu medicinske sestre i majke, a na fakultetu dobre i vrijedne studentice. Bez obzira na dan ispunjen poslovnim i obiteljskim obvezama, često umorne, uvijek nalazimo način i vrijeme za nastavu i dolazimo s osmjehom. Postajemo pravi virtuozni u slaganju i organizaciji vremena. Moguće da se pitate čemu toliki trud i zalaganje kada su nam životi tako ispunjeni? Možda postoje neki lakši i prihvatljiviji oblici obrazovanja za nas, pa bi ovaj odgovor mogao i biti i ne biti pravi. Naravno da svaka od nas ima i neke svoje razloge, ali ono što nam je zajedničko i važno vraća nas na početak ove male priče. Osjećaj ponosa i pripadnosti ispunja naša srca i daje snagu da opstanemo unatoč zaprekama i postanemo još bolje sestre, ljudi sa širim vidicima i većim mogućnostima. I zato ne želim dopustiti ovom osjećaju da ostane nezabilježen.

Tamara Miličević
studentica 3. godine studija Sestrinstva

Najnovija saznanja iz medicine dojenja u Trstu

Amamarija Čuže kraj svojega postera u Trstu

Četvrti europski kongres Akademije za medicinu dojenja održan je u Trstu 19. i 20. svibnja 2012. godine. Akademija za medicinu dojenja svjetsko je udruženje liječnika raznih specijalnosti koja ima preko 500 članova i djeluje od 1993. godine. Educirajući liječnike nastoji zaštititi i promovirati dojenje, a glavni joj je cilj razvoj kliničkih protokola za postupanja prilikom uobičajenih medicinskih problema koji mogu utjecati na uspješnost dojenja.

Međutim, o ovom kongresu pišem jer mi se kao studentici pružila jedinstvena prilika da po prvi put aktivno sudjelujem na nekom kongresu, i to sve zahvaljujući mentorici dr. Ireni Zakariji-Grković. Naime, pripremajući podatke za svoj diplomski rad, doktorica mi je predložila da jedan dio svojih rezultata prikažem na predstojećem kongresu. S uzbuđenjem sam se prihvatila posla i nakon nekoliko tjedana, naravno, pod budnim okom mentorice, proizišao je poster koji smo ponosno izložile u Trstu.

Kongres je održan u suradnji s Institutom za zdravlje majke i djeteta „Burlo Garofolo“, referentni centar SZO, a prisustvovalo mu je oko stotinjak liječnika, ponajviše iz Europe.

Kongresu su također prisustvovali i liječnici iz Hrvatske: prof. dr. sc. Josip Grgurić, dr. sc. Irena Zakarija-Grković i mr. sc. Anita Pavičić Bošnjak.

Brojni uvaženi europski i američki predavači izložili su najnovija saznanja iz medicine dojenja i prehrane dojenčadi. Aktualne teme bile su mehanizmi sisanja (popraćeni vide-osnimkama ultrazvučnih snimaka sisanja), stavovi obitelji prema dojenju, uvođenje dohrane i brojne druge. Kathleen Marinelli iz SAD-a govorila je o dojenju kao intervenciji u smanjenju prehranjenosti i pretilosti kod djece, sveprisutnom problemu suvremenoga društva.

Osim predavanja, održana su također tri okrugla stola, a posebno bih istaknula onaj na temu izmjene iskustava u provođenju inicijative SZO i UNICEF-a, Rodilište - prijatelj djece, na kojem je o posebnostima provođenja inicijative u našoj zemlji govorila dr. Irena Zakarija-Grković.

Prezentacija postera bila je jako zanimljiva, a među brojnim izlagačima naša se zemlja predstavila s čak tri postera: Savjetovaništa za djecu – prijatelji dojenja u Hrvatskoj, autora Josipa Grgurića, Anite Pavičić Bošnjak i Marije Čatipović, posterom Irene Zakarije-Grković Exclusive breastfeeding in the hospital: how accurate are the data? te posterom Impact of 'birth' skin-to-skin contact between mother-infant pairs on breastfeeding practices during the first 6 months of life, pod autorstvom moje malenkosti i mentorice dr. Irene Zakarije-Grković.

Na ovom neponovljivom i dragocjenom iskustvu iznimno sam zahvalna svojoj mentorici, koja me kroz ove godine zajedničke suradnje strpljivo vodila i učila. Zanimljive teme predavanja, okruglih stolova i dinamične rasprave pružili su mi kao i svim ostalim sudionicima nova znanja, iskustva, poznanstva i otvorila vrata za buduće suradnje.

Anamarija Čuže, studentica 6. godine studija Medicine

Perpetuum Lab: najpoznatije okupljalište studenata medicine na mreži

Perpetuum Lab je portal i forum studenata medicine koji već nekoliko godina vlada mrežom kao najbolje i najpoznatije okupljalište studenata medicine. Za ovaj smo broj kontaktirali jednu od najzaslužnijih osoba za Perpetuum, administratoricu i osnivačicu Ladu Lijović.

Molim te možeš li objasniti što je Perpetuum?

Ukratko, Perpetuum Lab je portal i forum studenata medicine, mjesto na kojem studenti (ali i liječnici) mogu izmjenjivati iskustva i razne materijale u vezi s medicinom. Tako se možemo pohvaliti s oko 130 000 razmijenjenih poruka, 30 gigabajta raznih materijala (skripti, prezentacija, *handouta*), oko 3 milijuna otvaranja stranice godišnje i preko 300 visokokvalitetnih tekstova u enciklopedijskom formatu, povezanih s medicinom. Ti materijali i razmjene omogućili su nam i da dođemo do brojke od 13 000 registriranih članova na forumu.

Kako si došla na ideju o Perpetuumu?

U vrijeme kada smo došli na fakultet, nije postojala mrežna stranica koja je povezivala studente medicine. Sve su informacije išle preko mrežne stranice fakulteta, koja je bila loša. Loše su bile i skripte, pisane još na pisaćim mašinama. Zapravo je cijela stvar krenula oko jedne skripte iz organske kemije koju smo preradili i pretipkali i napravili mali *sajt* s kojeg se skripta može skinuti. Dodali smo odmah i forum i o tome obavijestili kolege. Prve godine postojanja Perpetuumu na forumu nas je bilo možda dvadesetak. Ali onda se pročulo.

Tko su tvoji suradnici?

Najbliži suradnici ljudi su koji su na Perpetuumu praktički od prvoga dana. Oni taj portal, mogu tako reći, vole, pa za njega izdvajaju i toliko vremena. Nadam se da se to neće mijenjati i da će i kao liječnici nalaziti vremena za forum. Ostali su suradnici studenti i liječnici koji su pokazali interes; neki vole održavati forum urednim, drugi više rade na medicinskom sadržaju. Nekako smo se podijelili. Trenutno nas je petnaestak, a najviše me veseli što nam kao suradnici na stručnom sadržaju dolaze sve više liječnici. Nadam se da će nam to uskoro omogućiti HONcode verifikaciju sadržaja.

Kakvi su bili počeci? Kako se to razvijalo?

U početku nismo imali velike kapacitete, forum je bio više interna zezancija, tada su i serveri bili skuplji i nismo mogli na portal staviti mnogo materijala. Čak smo u početku bili na nekakvom sporom indijskom serveru. Kako su došle Google reklame i serveri pojeftinili, mogli smo prijeći i na nešto „jače“. Sada već reklamama možemo gotovo u potpunosti pokriti troškove vlastitoga poslužitelja, nije to više tako velik novac. Velika je razlika i što imamo znanje. Kada smo počeli, jedva smo razumjeli što je poslužitelj, što je http, što php, a danas već sami sve to održavamo. Brzo smo učili. Danas više ne moramo praviti kompromise na kvaliteti, brzini, pravom softveru. Novčano ulažemo mnogo više i imamo mnogo više znanja.

Na forumu se korisnici ne registriraju svojim osobnim imenom i prezimenom, nego nadimcima. Ne bi li bilo lakše sve to sortirati da imate prava imena i prezimena? Čemu anonimnost?

Naša sveučilišta još su uvijek veoma konzervativne sredine. Još uvijek ne rade na način da stavljaju studenta ispred sustava, još je uvijek profesor nedodirljiv i svrha sam sebi. Najbolji su primjer tzv. sudovi časti na fakultetima, koji su tužitelj i porota i sudac. Ti su pravilnici napravljeni da štite osoblje fakulteta, a ne studente. Tako profesor studenta može prijaviti za ogovaranje i povredu časti, a da student prijavi profesora za to, gotovo je nemoguće. Imaju kategoriju povrede časti profesora, a ne i povrede časti studenta. Imali smo pokušaja takvih prijava. Da studenti na portalu nisu anonimni i da nismo uspjeli dokazati da je Perpetuum izvan ovlasti fakulteta, bojim se da nitko više ništa ne bi mogao pisati. Dok se ne promijeni „garnitura“ ovih koji još misle da su u komunizmu i zaštićeni kao lički medvjedi, i da bi zbog neafirmativnih izjava o njihovom radu studenti trebali na Goli otok, anonimnost je nužna. Kada fakultet nekoga sankcionira zbog vrijeđanja studenata ili nekih sličnih stvari koje se svakodnevno događaju, možda ćemo imati razloga promisliti je li anonimnost najbolji izbor. Pored svega toga, anonimnost, za ono što mi pružamo, ne predstavlja problem.

Kako fakultet reagira? Pojedini profesori?

Bilo je i pozitivnih i negativnih reakcija. Uglavnom ih ignoriramo. Na kraju, ovo je ipak privatni portal koji se fakultet kao ustanovu ne tiče. Najzanimljivije je to što su negativne reakcije uvijek dolazile od onih „loših“ profesora, onih koje studenti smatraju „redikulima“ ili „karikaturama“. Nikada se oni na dobrom glasu i oni koji su na glasu kao kvalitetni nisu bunili. Uvijek su to oni koji nemaju pametnijega posla nego gledati što studenti pišu po internetu, a u isto vrijeme su u trideset godina izbacili dva znanstvena rada kao prvi autori.

E, ti su uvijek spremni na prepucavanje, nekakve pokušaje prijave etičkim povjerenstvima zato što je netko napisao da je zaspao na njihovim predavanjima i slično.

Ima li studenata splitske medicine na forumu?

Ima, samo ne znam točan broj. Teško je pratiti. Osim toga, informacije o splitskom fakultetu i zbivanjima tamo ne možemo ponuditi mi sami iz Zagreba studentima u Splitu. Treba nam netko iz Splita tko bi to radio, ali nadam se da ćemo i to uskoro organizirati. To je isto dobra ideja, bolji sustav za grupiranje studenata na forumu, prema fakultetu i godini. Malo je sve to konfuzno sada, s obzirom na to da su se počeli prijavljivati i ljudi s drugih srodnih fakulteta.

Koji su najveći problemi Perpetuum labu?

Ne mogu reći da imamo nekih većih problema, stranica je stabilna, povećava se broj korisnika. Možda bi bilo lijepo da imamo više stručnih suradnika za medicinski sadržaj, i možda jednoga informatičara koji može razvijati specifične stvari potrebne za stranicu. Za to ipak treba više novca. Možda je i problem što imamo mnogo ideja, a malo vremena i novca za realizaciju, ukupno gledano. Tu bi nam pomoć koristila, da ubrzamo stvari.

Trenutni planovi? Budućnost?

Trenutno je prioritet razvoj kvalitetnih tekstova iz područja medicine. Gledajte, Facebook je malo oteo kolač forumima. Komunikacija na forumu jednostavno je sporija nego ona na Facebooku, s Facebookom se nitko u komunikaciji ne može natjecati. Ali ako ste otišli na Google i nešto pretraživali, nikad vam kao rezultat nije izbacio nešto na Facebooku, je li tako? Da skratim priču, bitno je ponuditi ono što Facebook ne može, a to je trajnost i kvalitetu informacije. Svi su naši planovi trenutno u vezi s tim, s razvojem medicinskoga sadržaja, studenti za studente ili liječnici za studente. Zato smo krenuli u ono što nazivamo "Content", gdje dosad imamo, primjerice, 300 tekstova (anatomija, fiziologija, patologija...), bazu s oko 500 medicinskih eponima, 50-ak kliničkih slučajeva i slično. To su stvari na kojima možemo graditi bolji portal. Tako da student ne dolazi na Perpetuum samo po informacije o profesorima i ispitima, to će dobiti i na grupama na Facebooku, nego sa stranice može i učiti, ali na način da u isto vrijeme ne mora, kao na fakultetskoj mrežnoj stranici, sadržaj pregledavati tako da svi vide što pregledava i ujedno vide njegovu sliku. To je narušavanje privatnosti. Taj ćemo medicinski sadržaj graditi oko stvari koje studenti najviše traže i kojih na fakultetima u Hrvatskoj najviše nedostaje, praktični pristup putem kliničkih slučajeva. A bude li i više novca, nadamo se od toga sadržaja razvijati i aplikacije za mobilne platforme. Kao i prije nekoliko godina s uvođenjem foruma, opet ćemo prvi morati istupiti u nove tehnologije, to zahtijeva preživljavanje.

Razgovarao: Marin Vidak, student 3. godine studija Medicine

Volontiranje po selima Indonezije

Katarina Rošić u akciji spašavanja indonezijskih zubi

Ponudu za volontiranje u Yogyakarta našla sam na mrežnoj stranici *Voluntary work in Indonesia – International Dental Summer School* (<http://iads-web.org/>). Oduvijek sam htjela otići u neku egzotičnu zemlju i volontirati. Kada sam naišla na ovu mogućnost, odmah sam nazvala svoje roditelje i rekla im o čemu se radi. Oduševili su se kao i ja i preporučili mi da se prijavim. Volontiranje se sastojalo od edukacijskoga dijela koji je koštao 380 eura, a uključivao je predavanja, seminare i vježbe, kao i društvenoga programa, koji za 100 eura nudi razgledavanje različitih hramova, prijevoz iz hotela do fakulteta i natrag. U cijenu je bio uključen i smještaj u hotelu s doručkom.

Program je trajao od 29. lipnja do 18. srpnja 2012. godine. Cijela organizacija programa bila je odlična. Svatko od nas imao je svojega studenta/voditelja koji se brinuo o nama. Mogli smo ih zvati i pitati što god smo htjeli, čak su nas vodili u grad i pokazali nam neke stvari koje nisu bile u programu te su se iskazali kao pravi domaćini. Sveukupno nas je bilo 37 studenata iz cijele Europe.

U edukacijskom smo programu tjedan dana imali predavanja koja su trajala oko sat vremena. Uživala sam jer su bila zaista zanimljiva. Posebno mi je u sjećanju ostalo predavanje iz akupunkture, gdje smo mogli i isprobati akupunkturu. Također nam je održano i predavanje iz hipnoze, na kojem je profesorica hipnotizirala jednoga studenta, i jedno predavanje iz alternativne medicine. Nakon svakoga predavanja imali smo seminare i vježbe.

Društveni program također je bio odličan. Razgledavali smo različite hramove, kao što su Borobudur, Prambanan i Sultan palac, koji su me oduševili. Usto smo još vidjeli i Ramajana balet, kampirali u džungli, posjetili selo, obišli plaže Parangtritis i Pandang Pandag na kojima smo pekli roštilj, i sudjelovali na uobičajenim proslavama dolaska i odlaska.

Uz predavanja i seminare, volontirali smo četiri dana po različitim selima Indonezije. Iskreno, to mi je bio najbolji dio svega, jer sam radi toga i došla u Yogyakarta. Radili smo prijepodne od 9 do 12 h i poslijepodne od 13 do 15 h. Svakim smo danom imali sve više pacijenata jer smo išli sve dalje na periferiju, a tamošnji stanovnici ne mogu si priuštiti prijevoz do grada.

Inače, Indonezija je zemlja sa 200 milijuna stanovnika, od čega je 80% stanovnika muslimanske vjere. Glavni je grad Jakarta sa 8,5 milijuna stanovnika na otoku Java. Sljedeći po

veličini je Yogyakarta, koji se također nalazi na otoku Java, s pola milijuna stanovnika. Valuta je rupi i jedan je euro oko 11 tisuća rupija. O standardu je dovoljno reći da je litra goriva oko pola eura – općenito su hrana, taksi i sve ostalo vrlo jeftini. Na štandovima se obvezno treba cjenkati jer se cijena s 15 eura može spustiti na 5 eura.

Stanovnici otoka Jave su pristupačni, ali se treba paziti i ženskim se osobama ne preporučuje da idu same ulicama. Njihovo je glavno prijevozno sredstvo skuter, a na ulicama se može vidjeti kako se četvero ljudi vozi na istome skuteru. Za razliku od većine zemalja, voze lijevom stranom ceste, a za razliku od nas, iza kuća nemaju vrtove, nego polja riže. Indonezija, iako se na zemljopisnoj karti nalazi južno, ima podnošljivu klimu. Temperatura je za mojega boravka bila oko 30 stupnjeva, a vlažnost zraka tolika da mi se činilo kako će svaki čas početi kišiti.

Prekрасne oke

Indonežani jedu veoma začinjenu hranu, uglavnom piletinu i ribu s morskim plodovima na sve načine. Savjet svakome putniku namjerniku – probajte škampe u medu. Rižu jedu uz sve. Ja sam najviše jela voće koje je jednostavno preukusno i slatko, od papaje, lichija, kokosa, *dragon fruita*, *snake fruita* (navedene nisam htjela prevoditi jer bi moglo zvučati gore nego što zapravo jest...). Međutim, zbog lošijega higijenskog standarda Indonezije, većina je stranih studenata imala problema s probavom pa savjetujem svima da sa sobom ponesu domaće rakije, za dezinfekciju (a i da se nađe). Sam hotel gdje smo bili smješteni bio je prekrasan, sve je bilo u drvu, s bračnim krevetima, koji sam dijelila s cimericom. Bila sam smještena u vili na dva kata. Imali smo i mali bazen u kojem smo se mogli rashladiti.

Ovo je putovanje bilo najbolje iskustvo u momemu životu. Preporučila bih svakome da otiđe ako je u mogućnosti. Ali ipak to nije za svakoga, zato prije nego što se prijavite na nešto takvo, dobro se raspitajte o zemlji u koju želite ići kako ne bi bilo neugodnih iznenađenja.

Katarina Rošić
studentica 5. godine studija Dentalne medicine

Studentska razmjena u Portugalu

Nakon napornih šest godina i „završetka“ školovanja, a pred ulazak u klub napaćenoga radnog naroda, poklonila sam sebi studentsku razmjenu. Za destinaciju odabrala sam Portugal. Mjesta je bilo samo za jednoga studenta i nisam bila nimalo oduševljena što moram sama na tako dalek put u zemlju o kojoj sam znala vrlo malo. Osim činjenice da je Lisabon glavni grad i da se nedaleko od njega nalazi Fatima, jedno od najvećih katoličkih svetišta, ono što sam još znala o Portugalu bilo je da je u malome gradu na sjeveru zemlje, u Portu, J. K. Rowling napisala *Harry Pottera*. S tim sam saznanjima hrabro krenula u „tuđi svijet“, ne znajući što me čeka.

plažama, okušali smo se (neki uspješno, neki malo manje) u surfanju. Iako sam odlučno odbijala obući surfersko odijelo i uzeti dasku u ruke, popustila sam nagovorima i uspjela, čak jednom, sjesti (!!!) na dasku. Dalje od toga nisam išla, a trudila sam se svim silama. Mučenje je trajalo cijelo jedno popodne pa sam sljedeća tri dana jadikovala jer me svaki mišić u tijelu bolio. (A sada bih sve to ponovila.)

A jesam li nešto radila? Ha, pa naravno da sam radila. (Kao što sam već rekla, slični smo mi jedni drugima, Portugalci i Dalmatinci, možda i previše.) Radni dio razmjene provela sam na Klinici za ginekologiju i opstetriciju. Kako je svijet

Studenti na razmjeni imaju priliku upoznati prirodne ljepote zemlje domaćina

Nije lako naučiti surfati, čak ni u Portugalu

Na moje oduševljenje, domaćini su se pokazali slični nama Dalmatincima i zbog toga sam se osjećala kao kod kuće. Sve je bilo „polako“ i „sutra ćemo“, zabave i smijeha nije nedostajalo, a zahvaljujući toj opuštеноj atmosferi, mnogo sam naučila. To što sam bila jedina iz Hrvatske bio je plus jer sam obnovila engleski, prisjetila se talijanskoga i naučila nešto portugalskoga. Svi ti novi mladi ljudi koje sam upoznala potrudili su se da mi tih mjesec dana u Lisabonu ostane u najljepšem sjećanju.

Društveni život njihove studentske organizacije PorMSIC bio je izvrsno isplaniran pa smo prvi vikend posjetili Fatimu. Sljedeći smo proveli u slavnom Portu, koji zaista izgleda čarobno. Tamo nas je bilo više od sto studenata pa sam uspjela sresti naše studentice iz Rijeke i Osijeka. Nakon što su nas oni tako lijepo ugstili, red je bio na nama, domaćinima glavnoga grada, da ponovimo druženje u Lisabonu. Posljednjih nekoliko dana boravka u Portugalu nekolicina nas je provela na jugu, u pokrajini Algarve – turistički najposjećenijoj regiji. Osim kupanja i sunčanja na nepreglednim pješčanim

mali, vrijeme sam provodila s liječnicom koja je svoju studentsku razmjenu odradila u Splitu, koji još uvijek turistički posjećuje. Na odjelu sam bila sa svojom cimericom iz Slovenije, a liječnice (jer su na Klinici uglavnom bile žene) trudile su se učiniti nam boravak korisnim i ugodnim.

Mogla bih pisati i pisati, ali ne bih uspjela potpuno dočarati sve ono što sam doživjela u Portugalu. Upoznala sam mlađe i starije kolege iz cijeloga svijeta, stekla nove prijatelje s kojima se redovito čujem, saznala mnoge zanimljivosti o drugim narodima i običajima i nikad se nisam bolje zabavljala.

Studentsku razmjenu u inozemstvu preporučujem svakomu našem studentu, jer dan diplome brzo dođe.

Slavica Jurić, dr. med.

Pravo savršenstvo može biti i nesavršeno

STUDENTSKO ISKUSTVO NA SPLITSKOME STUDIJU MEDICINE NA ENGLSKOME JEZIKU

Elena Zdrilić

Tko može reći „Ja studiram na moru“? Split kao grad oduševljava nas svojom starom kulturom i građevinama; tu su palača i kazalište, kao i cijela Marmontova, s prekrasnim mirisom ribe. Ali ipak je miris Rive nenadmašan. Šetalište po Žnjanu, sve do Bačvica, nama je „one of our favourite places“, pogotovo kada se odmaramo pijući kavicu s pogledom na more. Isto kao što volimo sunce i more, volimo snijeg, koji smo upravo mi doveli u Split. Sanjkanje i skijanje usred grada sigurno nam je bio jedan od boljih doživljaja.

Kada pomislimo na to da i studenti medicine ponekad izađu iz knjižnice uhvatiti malo zraka, moramo zaključiti da nas najviše privlači morski zrak *Tropica*, *Vanille*, *O'Hare* itd., koji je poprilično sličan jednom drugom... Naravno, u Kauri ulazimo samo ako od silnoga alkohola izgubimo sluh. U *Vanilli* i *Tropicu* upoznajemo „đikane“ i „galebe“, a stara dobra *O'Hara* poznata je po „starkama“ i, naravno, nezaboravnim „feštama“ za maškare i St. Patricks day!

A zašto smo došli tu? Studirati medicinu, naravno. Jako smo zadovoljni našim profesorima, naročito našom Kristinom, koja se brine za nas, i profesorom Valićem, koji nam je glavni „boss“. Najbolji i najdraži predmet na prvoj godini bila je Anatomija - dugo očekivana, teška, ali ipak zabavna.

„Grko“ nas je oduševio od prvoga dana, iako moramo priznati da smo ga ponekad htjeli staviti u top. A i druga je godina počela s „fizom“, koja nas je dovela do jedne nove strane medicine. Napokon učimo funkcije i imena nekih bolesti.

To sve zvuči super i impresivno, ali nije uvijek tako pozitivno. Većina nas je iz Njemačke, ali ima i studenata iz Irske, Francuske, Švedske i Slovenije. Prvi smo put daleko od doma, preselili smo se i sami smo. Misli na plaćanje računa, organiziraj si knjige, organiziraj si vrijeme, ustajanje bez da se mama dere 15 minuta i skuhaj si nešto toplo... Nikome to nije lako, a kamoli nama, koji dolazimo iz sasvim drugoga svijeta. Da, vi Dalmoši ste drugačiji. Da, volimo Dalmaciju i ovaj ležerni mentalitet, ali ga u isto vrijeme mrzimo. U banci čekaš 2 sata, ujutro bus kasni 15 minuta, nitko se ne drži nekih termina, sve se stalno mijenja, ništa nije sigurno. A jezik je definitivno najteži za svih nas... E, diko moja, sinko, ne možeš ti naučit' dalmatinski u dviii minute, trudi se.

Predrasude da nam je na faksu lako jer plaćamo golemu hrpu novaca za školarinu veoma smo brzo opovrgli. Da, i mi padamo na ispitima. I slušali smo jako dugo da su Hrvati puno bolji. Jer, naravno, nitko nije bolji nego Hrvati... A istina, tko će vam šta, imate more, rivu, sunce i uvijek 10 kn za kavicu i cigarete.

I premda nije sve super, volimo Split i sretni smo što smo tu, *'cause true perfection has to be imperfect...*

Elena Zdrilić

studentica 2. godine studija Medicine na engleskom jeziku

Studij Medicine na engleskom jeziku

Najveća novina na „engleskom“ studiju predstavlja povećanje upisne kvote. Na inicijativu rektora, prof. dr. Ivana Pavića, Fakultetsko vijeće našega fakulteta predložilo je njezino povećanje s dotadašnjih 30 na 50 studentskih mjesta, što je na sjednici Senata Sveučilišta u Splitu i usvojeno. Tako smo u rujnu raspisali natječaj za dodatnih 20 mjesta te smo zbog kratkoće vremena uspjeli popuniti njih 15. U konačnici to znači da smo na prvu godinu programa upisali 45 studenata. Do trenutka pisanja ovoga članka ti su studenti odslušali i uspješno položili tri predmeta (Medical Humanities, Social Medicine and Research in Biomedicine and Health) te im predstoji polaganje Histologije i embriologije prije nego se vrte kući tijekom dva tjedna božićnih praznika.

Od 19 studenata koji su lani prisustvovali nastavi prve godine, 16 ih je u cijelosti upisalo drugu godinu. Još je dvoje studenata upisalo veći dio druge godine zbog neuspješnoga polaganja ispita iz Biologije i Fizike, no oni su tu svoju obvezu izvršili u dodatnome roku krajem desetoga i početkom jedanaestoga mjeseca. Jedna se studentica službeno prebacila na studij u Njemačkoj. Studenti druge godine odslušali su Fiziologiju te im preostaje jedan izborni predmet i Medicinska humanistika do također dvotjedne pauze.

Studij se zasad odvija uz značajno manje administrativne zapreke nego prošle godine. Svi koji sudjelujemo u tom procesu bogatiji smo za prošlogodišnje iskustvo. Studenti međusobno komuniciraju društvenim mrežama te im je jasnije koje sve zadaće moraju ispuniti tijekom boravka u Splitu.

Ovim bih se putem želio još jednom zahvaliti svim djelatnicima Policijske uprave splitsko-dalmatinske na razumijevanju i podršci. Puni angažman gđice Kristine Bradarić u studentskoj referadi sigurno je jedan od najznačajnijih čimbenika koji doprinosi mirnom i kontinuiranom odvijanju nastavnoga procesa te zaslužuje punu pohvalu.

Uspješno su odabrani izborni predmeti na objema studijskim godinama i nastava je već počela. Ostale izborne predmete nastojat ćemo organizirati u sklopu redovite nastave kako bi studenti dobili dovoljno prostora u završnim tjednima nastave.

Nastava iz Hrvatskog jezika, koja se odvija u suradnji s Filozofskim fakultetom, uspješno se nastavlja i ove godine.

Na molbu studenata produžili smo je i na drugoj godini. Isto tako, nastava iz Tjelesne i zdravstvene kulture, na veliko oduševljenje studenata, uvedena je i na „engleski“ studij.

Započeti su razgovori s dijelom pročelnika treće studijske godine kako bi što ranije predložili izvedbeni raspored turnusa. S tim u vezi pozivam sve pročelnike treće godine da razmisle o potrebnim udžbenicima te da u suradnji s gđom Anom Utrobičić iz naše knjižnice započnu postupak nabave udžbenika.

Ostvaren je inicijalni kontakt s privatnom agencijom iz Njemačke koja se bavi savjetovanjem maturanata prilikom izbora studija. Bez dodatnih troškova za Fakultet, nadamo se kako ćemo na taj način svake godine privlačiti sve bolje studente.

prof. dr. sc. Zoran Valić

Društvena uloga medicine na Wikipediji

Wikipedija je enciklopedija slobodno dostupnoga sadržaja koju svatko može uređivati i koja je trenutno šesta najposjećenija stranica na svijetu te deveta najposjećenija stranica u Hrvatskoj¹. Ona je često prvi korak mnogih u potrazi za informacijom, a sve češće i izvor referencija i poveznica na druge stranice ili baze podataka. Koriste je studenti medicine pri učenju, liječnici za pronalazak informacija i pacijenti zbog informiranja o svojoj bolesti³. Potpuna sloboda uređivanja i pristupa donosi, naravno, i problem točnosti informacija, ali sve više stručnjaka, sveučilišta i bolnica odlučilo je svojim doprinosom omogućiti da informacije na Wikipediji budu što točnije i što korisnije za njezine korisnike.

Kao dio socijalnoga medija današnjice, mrežne stranice često su pristupačnije mlađim generacijama, stoga smo kao dio ispita iz Medicinske humanistike prošle godine odlučili dopustiti studentima da umjesto klasičnoga eseja na odabranu temu s istim brojem riječi i referencija urede Wikipedijine stranice na hrvatskome jeziku. Sedam studenata prihvatilo je naš izazov i zahvaljujući njima, hrvatska verzija Wikipedije (<http://hr.wikipedia.org>) dobila je svoje prve stranice o raku debeloga i tankog crijeva, vitiligu, Budd–Chiarijevu sindromu, Arnold–Chiarijevoj malformaciji te Dandy–Walkerovu sindromu.

Osim same vještine uređivanja mrežnih i wiki stranica, za koje danas kolegije drži više od 40 sveučilišta u svijetu⁴, naši studenti susreli su se i s činjenicom da jednom kada stranica dobije svoj početni oblik, mnogi drugi korisnici iz cijele Hrvatske i iz svijeta krenu s dodavanjem sadržaja i uređenjem izgleda samih stranica. Naučili su da sadržaj koji objave na Wikipediji nije zaštićen kao njihovo autorsko djelo, već da je to slobodno darovana informacija svim ljudima, te su razumjeli zašto znanstvenici već neko vrijeme potiču angažman liječnika i medicinskih časopisa u socijalnim medijima, kao i zašto predlažu da se rezultati svakoga obavljenoga sustavnog pregleda odmah objave i na Wikipediji⁵.

Strah od netočnih informacija ili njihove zlouporabe je, naravno, prisutan, ali hrvatska verzija Wikipedije naišla je na odgovor i na to, i to na način koji je bolji nego na njezinoj engleskoj inačici – objavom sljedećega upozorenja:

Molimo pročitajte upozorenje o korištenju medicinskih informacija.
Ne provodite liječenje bez konzultiranja liječnika!

Pozivamo sve studente i liječnike da pogledaju upute Wiki-projekta medicina, i svojim doprinosom omoguće hrvatskoj javnosti slobodan pristup stručnim informacijama.

Mario Malički, dr. med.
prof. dr. sc. Marija Definis-Gojanović
prof. dr. sc. Vladimir J. Šimunović

1 Wikipedia contributors. Wikipedia. Wikipedia, The Free Encyclopedia. Dostupno na <http://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Wikipedia&oldid=527425652>.

2 Alexa Internet. Top Sites in Croatia. Dostupno na <http://www.alexa.com/topsites/countries/HR>

3 von Muhlen M, Ohno-Machado L. Reviewing social media use by clinicians. *J Am Med Inform Assn.* 2012;19(5):777-81.

4 Wikipedia contributors. Wikipedia: School_and_university_projects. Wikipedia, The Free Encyclopedia. Dostupno na http://en.wikipedia.org/wiki/Wikipedia:School_and_university_projects.

5 Kint M, Hart DP. Should clinicians edit Wikipedia to engage a wider world web? *BMJ* 2012;345:e4275.

Kliničke rotacije: studentska perspektiva

Na početku priče o kliničkim rotacijama kao predstavnik 6. godine zahvalio bih se profesoru Meštoviću na neumornom trudu i izvrsno urađenom poslu u kratkom roku. Također, hvala i svim voditeljima pojedinih dijelova kliničkih rotacija. Bez pretjerivanja kažem da su svi zajedno odradili odličan posao. Studenti trud vide i poštuju te se nadamo da će s istim entuzijazmom nastaviti obavljati nastavu kliničkih rotacija sljedećim generacijama, nakon nas čak i puno bolje i efikasnije jer smo ipak mi prva generacija, a nakon nas, nadamo se, svima će biti lakše.

Što se samoga rada tiče, na većini „odjela“ daju nam da radimo, ali to najviše ovisi o studentskoj inicijativi.

Šesta je godina podijeljena u tri skupine, u svakoj su 22 studenta. Tako je prva skupina na rotacijama internističkih struka, druga na kirurškim strukama, a treća na ginekološkim i pedijatrijskim rotacijama zvanim „majka i dijete“. Daleko najviše pohvala dobile su internističke struke, „majka i dijete“ ne zaostaju puno, a na trećem je mjestu kirurgija, koja također nije loša, ali je ipak od triju navedenih slabije ocijenjena, što je razumljivo zbog raznovrsnosti kirurških odjela koji se moraju proći. Potrebno je još spomenuti da hitni kirurški prijem i urologija daleko najbolje odrađuju vježbe.

Možda je ovoga trenutka najveći problem kliničkih rotacija taj što mi studenti ne znamo jesu li te rotacije svrsishodne, još uvijek nemamo konačan odgovor na pitanje hoćemo li imati pripravnički staž ili ne, što je frustrirajuće. Pri spomenu svrsishodnosti ne mislim da je rad na kliničkim rotacijama nepotreban. Štoviše, veoma je važan i dobrodošao, ali taj je rad nama trenutno u poslijepodnevnim terminima, nakon redovne nastave, što je studentima vrlo naporno. Ne ostaje baš vremena za učenje ili neke druge izvannastavne aktivnosti pored same nastave i kliničkih rotacija u popodnevnim satima, koje nekad traju i do ponoć. Studenti bi vrlo vjerojatno s mnogo više poleta odrađivali kliničke rotacije kada bi znali da će se to i priznati, a ovako vlada pesimizam i svi smatraju da će se nas studente opet „preveslati“ u smislu da nam se, nakon ove naporne 6. godine, nametne odrađivanje pripravničkoga staža te, još gore, da taj isti ne bude plaćen.

Od ostalih problema na koje smo naišli izdvojio bih sljedeće:

- U početku na odjelima nisu ni znali za nas, za rotacije, a trebali su, samo im nitko, očigledno, nije javio. To se u očima studenata pokazalo malo neozbiljno, što i jest, jer je jako ružno da student objašnjava voditelju odjela ili voditelju katedre da smo mi došli kako je rečeno, da smo tu na kliničkim rotacijama koje bi trebale zamijeniti pripravnički staž, a da oni nemaju apsolutno nikakvoga saznanja o tome. Srećom, to nije dugo potrajalo, već nakon tjedan dana skoro su svi znali za nas.

- Na nekim vježbama, poglavito na hitnom kirurškom prijemu, došlo je do poklapanja naših rotacijskih grupa s vježbovnim grupama 5. godine s Kirurgije. I za jednu i za drugu grupu to se pokazalo kao problem, no na to se nije moglo misliti jer je bilo jako malo vremena. Na to ne treba gledati loše jer se sada dobro poznaju svi problemi i sljedećih godina to se može vrlo lako riješiti i popraviti.

- Koliko je god svima objašnjeno da smo mi tamo već kao „liječnici“, malo tko nas takvima i smatra. To, naravno, ovisi o liječniku koji nam taj dan vodi vježbe. Neki od njih zaista su odlični, pa im se ovim putem želim zahvaliti na trudu i radu sa studentima. Njihov trud sa studentima neće biti zaboravljen i nikad nije uzaludan.

- Velik broj studenata smatra da su rotacije izvrsne i da je to sjajna prilika za ponavljanje naučene teorije u praksi, ali skoro se svi slažu da ima dosta nepotrebnih „radilišta“ na kirurgiji – odjela koji nisu važni za jednoga budućeg liječnika obiteljske medicine, a opet ih odrađujemo.

Premda su ovdje navedene neke „lošije“ strane, ne želim stvoriti pogrešnu sliku o Katedri kliničkih rotacija. Svaki kolega mora razumjeti da je tu puno više dobrih nego loših stvari, a navedene negativnosti moguće je ispraviti. Najvažnije je reći da su kliničke rotacije neprocjenjivo bolje organizirane i efikasnije od pripravničkoga staža.

Na poslijetku, većina toga ovisi o samom studentu i njegovoj želji i volji za znanjem i praksom.

Sve u svemu, smatram da su kliničke rotacije vrhunski organizirane u uvjetima koje imamo. Nadam se da će to sve uroditi plodom i da će nam se, napokon, dati ono što nam je obećano i što smo zaslužili.

Miro Jukić
student 6. godine studija Medicines

Kliničke rotacije: dio vertikalnoga ustroja nastave kliničkih vještina

Svaki postupak primijenjen u medicinskoj skrbi, uključujući i onaj naizgled nevidljivi, klinička je vještina. Kliničke vještine temelj su kliničkih medicinskih kompetencija kojima se kvalitetno i stručno provodi liječenje. Zbog toga je važno da svaki student ovlada kliničkim vještinama i usavršava ih tijekom stručnoga rada. Vještine uključuju uzimanje anamnestičkih podataka, klinički pregled, provedbu kliničkih testova te poduzimanje dijagnostičkih i terapijskih postupaka.

Posljednjih se godina na studijima medicine ovladavanje kliničkim vještinama općenito zanemarilo, zbog različitih institucionalnih utjecaja i promjena propisa, pa se vještine nisu sustavno podučavale ni ocjenjivale. Osim toga, edukacija o temeljnim kliničkim vještinama podrazumijevala se već samim boravkom studenata na kliničkim odjelima. Međutim, studenti više ne nadomještaju srednje medicinsko osoblje kako bi uzimali uzorke krvi, snimali EKG, analizirali uzorke mokraće i njegovali bolesnike, kao što su činili prije više desetaka godina. Da bi se taj nedostatak nadomjestio, u suvremenome procesu obrazovanja pomiče se naglasak s jednosmjernoga obrazovanja na kvalitetu izvedbe zadataka, u čemu student aktivno sudjeluje. Prednost se daje učenju u malim skupinama, gdje vještine trebaju popuniti praznine među znanjima koje pružaju uske specijalizacije, a praktičnom kliničkom ispitu vraća se značaj koji je bio izgubio u odnosu na pisani test. Procjena poznavanja vještina zahtijeva promatranje studenta, a njegovo napredovanje postiže se ponavljanjem vještine, uz nadzor i potporu nastavnika.

Učenje vještina i ovladavanje sposobnostima njihove primjene postalo je obveznim dijelom suvremenih kurikula studija medicine. Medicinski fakultet mora prirediti sustav obrazovanja, popis kompetencija, popis vještina, kao i slijed usvajanja vještina postupno tijekom studija. Obrazovanje zahtijeva razumijevanje i suradnju nastavnika, studenata i ustanove o procesu i o zajedničkoj odgovornosti učenja vještina. Učenje kliničkih vještina razvojni je postupak i zato ga je najbolje organizirati integrirano i longitudinalno tijekom studija. Student se postupno izlaže sve složenijim vještinama, pa tako napreduje u poznavanju onih koje će primjenjivati u svakodnevnome kliničkom radu.

Usvajanjem vještina stječe se i profesionalni stav kojemu je u središtu pacijent, a provodi se postupnim razvojem

kompetencija i preuzimanjem odgovornosti s nastavnika na samoga studenta. Cilj obrazovanja studenata medicine jest stvaranje kliničara i tome se mora prilagoditi proces izobrazbe. Student mora pokazati sposobnost primjene znanstvenih spoznaja u rješavanju kliničkih zadataka koji se odnose na konkretnoga bolesnika.

Osim predmeta Kliničke vještine I i II na prvim dvjema godinama studija, koje uspješno vodi prof. dr. Vladimir Šimunović, Medicinski fakultet u Splitu od ove je godine organizirao i Kliničke rotacije na šestoj godini studija. Utemeljena je i Katedra kliničkih vještina, koja vertikalno objedinjuje ukupnu nastavu kliničkih vještina, od prve do završne godine studija. Osim toga, ima i posebnu zadaću, ustrojiti i izvesti nastavu kliničkih rotacija. Cilj je nastave da se studenti, pretežno u ambulantama Kliničkoga bolničkog centra Split i na Medicinskome fakultetu, obrazuju za liječenje bolesnika s akutnim bolestima i bolesnika kojima je ugrožen život. Studenti se raspoređuju tako da tvore dio tima s liječnicima u ambulantama i u timu aktivno sudjeluju u dijagnostici i liječenju bolesnika. Na taj se način uče primjenjivati stečena znanja i uvježbavaju vještine kojima će se služiti u svakodnevnome radu. Osim toga, studenti primjenjuju svoja znanja u razmatranju odabranih kliničkih slučajeva, a usvojena znanja i vještine mogu povezati s onima usvojenima u simulacijskim scenarijima na lutkama ili dobrovoljcima.

Nastava kliničkih rotacija izvodi se organizirano unutar četiri predmeta, a voditelji predmeta su doc. dr. sc. Vedran Kovačić i dr. sc. Josipa Radić (Internističke struke), doc. dr. sc. Ivo Jurić i doc. dr. sc. Mladen Carev (Kirurške struke), prof. dr. sc. Marijan Saraga i doc. dr. sc. Marko Vulić (Majka i dijete) te prof. dr. sc. Julije Meštović (Hitna stanja u medicini).

Ovaj značajan projekt uspješno je započeo zahvaljujući dobroj pripremi, iznimnoj motiviranosti studenata, odličnoj suradnji studenata i liječnika-mentora te snažnoj potpori Medicinskoga fakulteta i Kliničkoga bolničkog centra Split, kao glavne nastavne baze.

Osim toga, naš sustav izvedbe nastave kliničkih rotacija i vertikalni sustav ustroja ukupne nastave kliničkih vještina, od prve do završne godine studija, može poslužiti kao ogledni primjer za sve medicinske fakultete u Republici Hrvatskoj.

prof. dr. sc. Julije Meštović
pročelnik Katedre za kliničke vještine

GLAVNI LIKOVI: TROJE NOVOOPEČENIH BRUCOŠA. VRIJEME RADNJE: JOŠ JEDNA VEČER JOŠ JEDNOGA PREVRUĆEG (I SADA VEĆ DAVNOGA) SRPANJSKOG DANA. MJESTO RADNJE: TRAŽI SE.

U potrazi za izgubljenim fakultetom

KADA BUDUĆI BRUCOŠI POKUŠAVAJU PRONAĆI PRAVI (AKADEMSKI) PUT

Maja Aralica

I cvrči cvrči cvrčak na čvoru crne smrče – čista zabluda. U srpnju cvrčak cvrči gdje god stigne. A cvrčalo je i more na gradskoj plaži Bačvice sve do sumraka, kada su se plićak i pijesak počeli prazniti, a zidići puniti. Ipak, jedan mladi trojac nije htio sjesti. Ispunjeni entuzijazmom koji su u sebe prelili iz jedinica i nula stranice postani-student.hr i njezinih rang-lista, osjećali su se spremnima za sve izazove koje im buduće zvanje priprema. Shvativši da ih čekaju i oni službeni, manje virtualni upisi, počeli su se dogovarati za taj veliki 18. srpnja. I tada je naišao prvi izazov.

Stvar je bila sljedeća: junaci ove priče živjeli su u Splitu od dana kada su odjenuli svoje prve pelene. Kao pravi starosjedioci znali su, dakako, gdje se što u njihovu gradu nalazi. Znali su, stoga, da se Medicinski fakultet nalazi točno „tamo negdje kraj bolnice“. Ali znali su i da „tamo negdje kraj bolnice“ nije dovoljno.

I tako su se tri buduća akademska građanina zaputila u otkrivanje nepoznatoga, onamo kamo još nitko (od njih) nikada nije kročio. Odlučili su – pronaći svoj fakultet.

Zaputili su se najprije prema istoku – sva velika putovanja prate taj slavni smjer. Nisu se htjeli uljuljkati u sigurnost dobro poznatih nogostupa Poljičke ulice pa su krenuli Putom Firula, gdje ih je, kao prave istraživače, dočekaio zadah divljine. Ne onaj truli močvarni indijanadžonsovski zadah, već prava pravcata svježina koju sa sobom nose zalivena dvorišta. No, s vremenom im se počelo činiti kako Putu Firula nema kraja. Jer hodali su, hodali i opet hodali... a pred njima se samo prostirala i dalje ista ulica, s jednakim zgradama i jednako ravna. I baš kada su se počeli pitati okreće li se možda Zemlja u smjeru kojim hodaju pa im bježi pod nogama, naišli su na kraj (svijeta?). Pred njima se asfalt ugasio. Nestao. Ostali su samo zemlja (ona s malim slovom), mrak i sumnja.

A sumnja se i te kako povećala nakon što je hrabro društvo, otkrivši jedva vidljivi prašnjavi puteljak, zašlo u neistraženo grmlje. Nije to bila bilo kakva sumnja, da se razumijemo. Bila je to iskonska sumnja u moral čovječanstva, sumnja koja se javlja u napuštenim područjima i naročito poslije sumraka, sumnja u svakoga čovjeka koji u takva vremena takvim mjestima prolazi. Eh, da su onda znali da tuda može proći tek neki student Filozofskoga fakulteta na putu za klerikat!

Ostavivši hičkokovsku epizodu za sobom, fantastična trojka vratila se u civilizaciju. Nakon još koje minute istosmjernoga hoda, sudarili su se s prizorom nove zgrade Medicinskog fakulteta. Približili su joj se oprezno, sa strahopoštovanjem, promatrajući je kao što likovni kritičari očima prelaze preko detalja neke dobre umjetnine, zadovoljno kimajući glavom. Znali su, ipak, da su našli ono što nisu tražili. Jer tražili su Šoltansku 2.

S apstraktnom idejom spomenute adrese i nekim glasićem koji im je govorio da stara zgrada mora biti u blizini, ekipa je hrabro prošla pročelje nove zgrade i ušla u sasvim neočekivano dvorište, mračni nepregledni versajski vrt za koji su tek mjesecima kasnije saznali da je zapravo – parking. No, to nije bila najgora zabluda, bilo je to uvjerenje da jedna zgrada ne bi trebala imati više od jednoga ulaza. I tek što su to pomislili, počela su izvirati vrata sa svih strana. Sva ista, nedefinirana i zbunjujuća – koja bi od njih trebala biti prava? Choose wisely kao da se moglo osjetiti u zraku.

Tada je iscrpljeno društvo odlučilo priznati poraz. Krenuli su nazad, nekud pored jedne od bezimernih zgrada. Bez ikakve nade i tužnoga koraka, nešto ih je nagnalo da se osvrnu. I znali su: eno ga! Pod pločom „Medicinski fakultet Sveučilišta u Splitu“, iza vrata čije je tajne čuvala jedna čistačica, svojom svjetlošću (u)gledala ih je – njihova konačno pronađena budućnost.

Maja Aralica
studentica 1. godine studija Medicine

PRODAJEM ECTS BOD ZA PARKIRALIŠNO MJESTO. ŠIFRA: KASNIM.

Uzalud vam trud, vozači

GDJE OSTAVITI SVOJA ČETIRI KOTAČA?

Kiša. Ulica se pretvara u riječno korito. Pramenovi mokre kose užurbanih prolaznika udaraju po licu poput pokislih bičeva. U očima sa suhe strane prozora zaiskri bljesak. Pročelja odjednom probljede i svijet nestane u bijelome, samo na čas. S povratkom boja stigne i prvi zaglušujući grom.

Filmski nastrojenoj duši ovakva bi se scena mogla učiniti idealnim početkom jednoga klasičnog horora. Ipak, nakon groma neće uslijediti „rez!“. Ne, ova će se priča nastaviti ponekom psovkom na majku prirodu i spoznajom da se do fakulteta ipak nekako mora. Uzevši u obzir činjenicu da je vjetar bio pretvrdo glav da dopusti suh odlazak do autobusne stanice, jedino razumno rješenje bio je automobil. Bila bi to sasvim racionalna odluka da nisam njome, ne znajući, ispunila sva dramaturška očekivanja: tu priča uistinu postaje, barem za mene, maloprije spomenuti, ali nimalo režirani horor.

Premotajmo malo film koji mjesec u prošlost, na dan izrade moje vozačke dozvole. Stojeći u redu pred šalterom, zaklela sam se da me mali ružičasti dokument nikada neće promijeniti. Odlučila sam i dalje pješačiti koliko god mi noge dopuste, dokle god se njima može stići. (Naravno, jednoga sam dana odlučila odspavati „još samo pet minuta“ i otada sam se „navukla“ na autobuse, ali to je priča koju manjeviše svi znamo, zar ne?) Ipak, automobil sam i dalje vješto izbjegavala uvjerena da je to najbolji način da ne podlegnem ovisnosti o vozačkome sjedalu.

Baš sam zato toga dana imala osjećaj da nešto neće biti na svojem mjestu. Međutim, problem je bio upravo u tome što je sve bilo na svojem mjestu. Na apsolutno svakom mjestu. Svakom, nekada davno slobodnom parkirališnom mjestu.

Potraga za novom privremenom rezidencijom mojega četverokotačnog prijatelja počela je na nizbrdici prema ulazu u staru zgradu fakulteta. Već mi je tu jutro poručivalo da se dan po njemu poznaje: na početku nizbrdice vozač iz suprotnoga smjera. Razmjena mrkih pogleda i – rikverc. Na

nizbrdici još jedan rikvercom završeni susret. I na njezinu kraju opet, za svaki slučaj. S iznimno prisilnim optimizmom i nadom da su sva ta vozila oslobodila po jedno mjesto (a s unutarnjim osjećajem da su se zapravo vratila s parkinga shrvanih snova), ulazim na mjesto zločina. I izlazim vrlo brzo. Nema veze, još petnaest minuta do predavanja.

Avantura se nastavlja pred novom zgradom. U prvoj brzini i zadnjemu stupnju živčanoga sloma (uz neizostavne pozadinske trube) žmirkam kroz kišom protkano staklo. Nije ga trebalo odmagliti, i uz lošu rezoluciju mogle su se prepoznati karakteristične automobilske sardine, jedna uz drugu, kao u konzervi. I kiša je već prestala. Ali nema veze, nastava počinje tek za deset minuta.

Vraćam se pred Splitsku banku, znajući gdje leži moja posljednja nada: u uređaju za naplatu. I zaista, potvrđeno je ono sveto pravilo: četiri kune za jedan sat i sva je sreća ovoga svijeta tvoja. Dok ne otkriješ da aparat prima samo kovanice, a ti planiraš ostati tamo četiri sata.

Razmijeniti novčanice, rekao bi svatko. I prošlo bi to bez ikakvoga problema kada bi moj dragi folksvagen mogao verbalno odgovarati na upite zašto vlasnica nije u blizini, a nema ni potvrde o plaćanju. Jedino rješenje: povlačenje za kišom okrnute rukave prolaznika. „Oprostite, imate li nešto sitno? Ne, ne da mi date, nego razmijenite!“ Ovaj zadnji dio uvijek je stizao prekasno. A još je i menza u blizini, u koju se slijevaju sve kovanice okolnoga medicinskog stanovništva.

I da nije bilo ljubazne profesorice s Katedre za mikrobiologiju i parazitologiju (kojoj ne znam ime, ali joj ovim putem zahvaljujem), koja također nije mogla razmijeniti deset kuna, ali mi je zato bez problema ustupila dvije vlastite, tko zna što bi bilo? Možda bi me one tri preostale minute do nastave dovele u iskušenje da posudim dekanovo parkirno mjesto. Neka mi ne zamjeri. U ime edukacije, naravno.

Maja Aralica
studentica 1. godine studija Medicine

Obilježavanje Svjetskoga dana muškaraca

Sudionici CroMSIC-ove akcije obilježavanja Svjetskog dana muškaraca

Datum 19. studenoga proglašen je Svjetskim danom muškaraca i volonteri CroMSIC-a okupili su se kako bi ga obilježili. Prvi dan muškaraca nastao je u Trinidadu i Tobagu kako bi se ukazalo na zapostavljanje modernih muškaraca i dječaka, a zapadni je svijet nakon toga otkrio da su djelomično u pravu i muškarcima posvetio jedan dan u godini.

Split, kao i cijela Hrvatska, napokon su obilježili prvi Dan muškaraca i pridružili se ostatku svijeta. Obilježavanje je započelo okupljanjem volontera u 8:50 u KBC-u Split i pomnim planiranjem i izglasavanjem plana dana kako bi akcija protekla na najbolji način. Nakon usuglašavanja plana akcije volonteri su krenuli po bolnici i čestitali Svjetski dan muškaraca svim pripadnicima muškoga spola, pa i onima koji su se tako osjećali. Volonterke su dijelile poljupce pripadnicima muškoga spola i pružale korisne savjete o

promicanju ravnopravnosti. Nakon akcije u KBC-u Split volonteri su akciju nastavili provoditi u obližnjem kafiću koji je poznat po okupljanju studenata jer su nam ciljna skupina bili upravo mladi ljudi, kako bi se među mlađom generacijom istakla želja za poboljšavanjem rodničkih odnosa.

Sudionici ove akcije bili su Domagoj Marković, Miro Jukić, Mario Milun, Lena Milosavljević, Jelena Marinović, Milica Grubišić, Martina Eterović, Ivana Kujundžić, Nada Ivičević i Anamarija Čuže. Cilj ovoga projekta bio je pokazati studentima i javnosti da je važno fokusiranje na zdravlje muškaraca i dječaka, poboljšavanje rodničkih odnosa, promicanje rodne ravnopravnosti te isticanje pozitivnih muških uzora. Nadamo se kako će dogodine odaziv biti još veći te ćemo nastojati nagovoriti i mlađe kolege da nam se priključe.

Domagoj Marković i Miro Jukić
studenti 6. godine studija Medicinice

FOTO ŽULJ**Rajski vrt u međukatu**

U međuzemlju između staroga i novoga dijela naše Zgrade temeljnih medicinskih znanosti iznikao je pravi biblijski vrt. Tu su zasad lozica i smokvica, a možda slijedi sadnja duhana?

FOTO KOLAČIĆ

Uredništvo Glasnika zdušno podupire inicijativu da se na ovakav način glavni ulaz u zgradu MEDICINSKOG FAKULTETA oslobodi od ovisnika o duhanskim parama kroz koje smo (pogotovo kad pada kiša) do sada morali prolaziti. Predlažemo postavljanje ovih znakova ispred glavnog ulaza u obje naše bolnice!

Smotra Sveučilišta u Splitu

Gužva na našem štandu – svi bi htjeli biti doktori. Kako i ne bi kraj ove neodoljive Zubić vile.

Dentalna medicina šarmirala je ministra Željka Jovanovića i rektora Ivana Pavića

Već tradicionalna Smotra Sveučilišta u Splitu održana je 14. i 15. prosinca 2012. godine u atriju Fakulteta elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje, popularnoga FESB-a, na sveučilišnome kampusu.

Otvaranju Smotre prisustvovao je i ministar znanosti, obrazovanja i sporta, doc. dr. sc. Željko Jovanović. Nakon što je obišao štandove i prezentacije sastavnica Sveučilišta u Splitu, pohvalio je dobru organizaciju Smotre. Zaista se imalo što vidjeti, a što je najvažnije, tijekom dva dana posjećenost je bila dobra, oko svih štandova bila je gužva. Što bi tek bilo da cijelo vrijeme nije padala dosadna kiša!

Marljivo i zanimljivo koncipirani štandovi zadali su glavobolue povjerenstvu koje je biralo tri najbolja. Medicinski je fakultet u oštroj konkurenciji osvojio treće mjesto. Istina, teško je bilo ponoviti prošlogodišnji uspjeh, prvo mjesto koje je osvojeno zahvaljujući prezentaciji studija Dentalne medicine, izloženoj stomatološkoj stolici i studenticama „Zubić vilama“. Ove godine, pored inovativne instalacije *Veslanje kroz studije* („mega“ knjiga koju drže vesla) Pomorskoga fakulteta, koja je osvojila prvo mjesto, osvojeno treće mjesto koje dijelimo s Odjelom zdravstvenih studija i Kemijsko-tehnološkim fakultetom sasvim je dobra nagrada za trud koji su pokazali studenti Medicinskoga fakulteta Sveučilišta u Splitu okupljeni u udruhu CroMSIC, „Zubić vilu“ i Studentski zbor Medicinskoga fakulteta. Studenti Farmacije imali su na ovoj smotri prvi nastup i svoje vatreno krštenje. S ograničenim resursima dali su sve od sebe. Nedostajali su samo studenti Medicine na engleskome jeziku, ali su se i oni – Yasmin, Nader i Leon, simpatično smješkali s postera svojega studija. Tehničku pomoć organizaciji pružili su Leo Roglić, Josip Barić i Marinko Munivrana. Drugo mjesto osvojili su studenti

Kineziološkoga fakulteta, koji su svoju prezentaciju osmislili kao improvizirani *fitness* centar u kojem vježbaju studentice.

Nagrađeni koncept štanda Medicinskoga fakulteta sastojao se u tome da se demonstriraju sve faze kroz koje prođe pacijent od trenutka kada se razboli ili dođe na kolicima prve pomoći, i to određivanjem krvne grupe, šećera, mjerenjem krvnoga tlaka, pregledom specijalista ORL i doktora dentalne medicine. Na kraju je maturant, student ili samo posjetitelj smotre dobio „lijek“ od strane studenata Farmacije u vidu vitaminskih dražeja ili bombona bez šećera. Dakle, sve te faze (i još puno drugih vještina) uče se i vježbaju tijekom studija koji se izvode na Medicinskome fakultetu, Odjelu zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu i za studij Farmacije zajednički na Kemijsko-tehnološkome i Medicinskom fakultetu.

Rezultat svega bio je da smo maturante ohrabрили da na predstojećoj državnoj maturi odaberu neki od ponuđenih studija iz područja biomedicine i zdravstva. Maturanti koji su iskazali najviše zanimanja za naš fakultet dobili su malu nagradu u vidu monografije *Sveučilište u Splitu, Medicinski fakultet 1997. - 2007.*

Svi oni koji su propustili posjetiti Smotru djelić atmosfere mogu vidjeti na priloženim fotografijama.

Josip Barić, dipl. iur.

Moja iskustva s diplomskim radovima

Na osnovi iskustava u radu s liječnicima dragovoljcima u Domovinskom ratu, urednici *Croatian Medical Journala*, koji smo vodili od 1991. do 2011. godine, razvili su „politiku pomoći autorima“, koja je časopis proslavila u svijetu. Naime, kada bi nam pristupio autor s vrijednim podacima, ali sa slabo napisanim člankom i slabo prikazanim rezultatima, članak nismo odbijali, nego smo autoru pomogli da ga uredi tako da može biti poslan na međunarodnu recenziju. Na taj smo način pribavili mnogo dobrih i važnih članaka i stekli mnogo prijatelja i vjernih autora. U tom smo radu shvatili da hrvatski autori (napose oni koji su kao liječnici volontirali u ratnim bolnicama, pokretnim kirurškim timovima i dr.) vole svoju struku i znaju je, ali ne znaju važnost publiciranja niti pravila i tehniku pisanja.

Na osnovi toga iskustva, 1996. godine na Medicinskom fakultetu u Zagrebu uveli smo predmet Uvod u znanstveni rad u medicini, koji je sljedeće godine prihvaćen i na trima ostalim hrvatskim medicinskim fakultetima. Prijelazom na Medicinski fakultet u Splitu i prilikom reforme programa studija Medicine 2010. godine predmete Uvod u znanstveni rad u medicini, Medicinska statistika i Medicinska informatika ujediniли smo u predmet Istraživanja u biomedicini i zdravstvu te osnovali istoimenu katedru.

Predmet Istraživanja u biomedicini i zdravstvu bio je „vertikaliziran“ kroz svih šest studijskih godina. Na prvoj godini učile su se osnove znanstvenoistraživačkoga rada u medicini, medicinske statistike i medicinske informatike; na drugoj se to znanje primjenjivalo na konkretan rad s (danim) bazama podataka i pisanje kratkoga izvješća; na trećoj se proučavala medicina zasnovana na dokazima, a na četvrtoj analiza kliničkih istraživačkih članaka, po vrstama upotrijebljenih studija, usporedno s kliničkim turnusima. U sljedećim dvjema studijskim godinama predmet je bio posvećen planiranju (peta studijska godina) i izradi i pisanju (šesta studijska godina) diplomskoga rada.

Pri izradi plana diplomskoga rada student je u detaljno razrađenom formularu upisivao sve elemente plana kliničkoga istraživačkoga rada, s detaljima poput izračuna minimalne potrebne veličine uzorka do plana publiciranja i popisa autora s njihovim doprinosima. Diplomski je rad također imao zadani oblik i dijelove sadržaja, a prema tim dijelovima rad se i ocjenjivao.

Članovi Katedre studente su savjetovali i upućivali kako napraviti sve propisane dijelove plana i rada, ali nisu utjecali na izbor samih tema, već su teme studenti odabirali prema svojim sklonostima i raspoloživosti mentora i ponuđenih tema.

Rezultati su bili toliko dobri da se usudim procijeniti kako je uspjeh toga modela bio veći nego li naš rad sa (zrelim) autorima u *Croatian Medical Journalu*. Ne samo da su svi diplomski radovi uspješno ocijenjeni (od strane nezavisnih povjerenstava) nego su i gotovo svi zaslužili čestitke iskusnih i strogih bivših urednika najuglednijega hrvatskoga znanstvenog časopisa.

U diplomskim radovima studenata Medicinskoga fakulteta u Splitu u školskim godinama 2010./11. i 2011./12. sve su referencije napisane prema Vancouverskim pravilima, posuđenim slikama navedeni su izvori, i nema zatipaka ni nespretnih ili nepreglednih tablica! Svi su diplomski radovi bili istraživački. Njihovu je stvarnu znanstvenu vrijednost određivala odabrana tema i materijal koji je studentima stajao na raspolaganju, ali bez pretjerivanja može se reći da su svi diplomski radovi imali oblik, sadržaj, jasnoću i urednost ravne međunarodnim znanstvenim publikacijama u pravim medicinskim znanstvenim časopisima.

Imali smo i još jedno lijepo iskustvo – dojam da su studenti na kraju, kada su dovršili i obranili svoj rad, bili zadovoljni ne samo povoljnim ishodom i završetkom toga teškog zadatka nego i time što su tijekom planiranja, izrade i pisanja mnogo toga naučili. Imali smo dojam da smo za život i rad i za suvremenu medicinu lijepo pripremili dvije generacije naših studenata.

Vrijedno je napomenuti da nismo imali dojam da je mentorima bilo krivo zbog naših savjeta i intervencija. Dapače, dio njih pohvalio je rad i učinak Katedre, a nemali broj njih i onim najljepšim komplimentom koji nastavnik može dobiti – da se spremaju istraživanje koje je student napravio za diplomski rad objaviti u pravome znanstvenom časopisu. Zato glavna svrha ovoga malog pisma nije samo informacija o jednome uspješnome edukacijskom modelu nego ponajprije zahvala kolegama nastavnicima i njihovim studentima na lijepoj i plodnoj suradnji.

prof. dr. sc. Matko Marušić
Katedra za istraživanja u biomedicini i zdravstvu

Prvi uspjesi doktorskoga studija Translacijska istraživanja u biomedicini (TRIBE)

Teće akademske godine doktorskoga studija TRIBE dočekali smo prve uspjehe naših studenata. Prve godine upisano je 15, a druge godine 12 „trajbovaca“. Iako prema dopusnici godišnje možemo upisati 15 studenata i iako smo imali višak prijavljenih, u drugu smo generaciju upisali manje studenata kako bismo održali kvalitetnu razinu rada sa studentima. Osim toga, upisali smo samo studente za koje smo procijenili da su dovoljno motivirani i da će brzo početi sa svojim doktorskim istraživanjem.

Naime, nakon dugo godina promatranja našega sustava poslijediplomskih studija, jasno nam je da je mentorski sustav usko grlo na kojemu zapinju studenti na svojem putu k doktoratu. Mnogo kolega koji su upisali i odslušali poslijediplomski studij žali se da ne mogu naći mentora ili da imaju mentora koji im nije od velike pomoći. Stoga smo odlučili na TRIBE upisivati samo studente koji već imaju mentora ili im mi možemo pomoći pronaći mentora. Osim mentora, studenti trebaju imati i definiranu ideju o temi svojega doktorskog istraživanja. Pritom nam prosjek ocjena studenta nije presudan, najvažnija nam je motivacija kandidata i dobro definiran plan doktorskoga istraživanja već na samom početku studija.

Da je to formula za uspjeh, pokazuju naši rezultati. Od 15 studenata upisanih u prvu generaciju studija TRIBE, 12 ih je predalo prijedlog teme doktorskoga istraživanja Povjerenstvu za doktorate. Neki su odradili i javnu raspravu, troje ih je objavilo radove na kojima će se temeljiti njihova disertacija, a jedna gotova doktorska disertacija trebala bi biti obranjena ovih dana.

Naš je uvjet da studenti upisuju drugu godinu tek kada polože sve predmete prve godine, a među predmetima prve godine jest i predmet profesora Matka Marušića u okviru kojeg je ispitni zadatak napisati prijedlog teme doktorskoga istraživanja. Dakle, da bi upisali drugu godinu, studenti s mentorom trebaju imati detaljno isplaniran ustroj istraživanja. U uređivanju protokola predloženoga istraživanja studentima pomažu voditelji studija i profesor Marušić.

Težište na studiju stavlja se na izradu doktorskoga istraživanja, tako da studenti više bodova ostvaruju radom s mentorom, a manji je naglasak na nastavi. Predmeti su u službi provedbe istraživanja i prilagođeni potrebama studenata. Velik naglasak stavljen je na opće i generičke vještine. Na predmetu Pisanje znanstvenog članka studenti pišu mali znanstveni rad temeljem unaprijed pripremljenih rezultata i uče koristiti EndNote, program za upravljanje referencama, jer inzistiramo na tome da se reference ne uređuju ručno. Na predmetu Komunikacijske i prezentacijske vještine prošlo lje to jednu od radionica vodio je Krešimir Macan, najpoznatiji hrvatski stručnjak za PR.

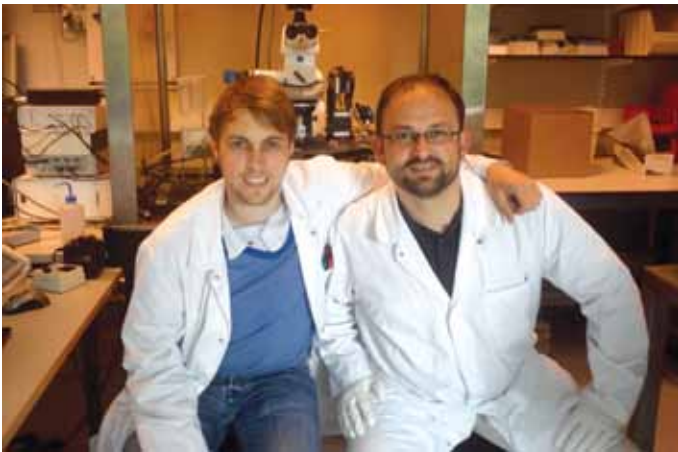
Većina ispita rješava se praktičnim zadacima koji se temelje na odslušanoj nastavi, jer tako odmah vidimo koliko su studenti naučili i treba li nastavu možda mijenjati. U prethodne dvije godine nije bilo problema s ispitima i studenti su uredno položili sve ispite na koje su izišli.

Kako bismo budnost naših „trajbovaca“ održavali na očekivanoj razini, dva puta godišnje održavamo izvješća na kojima pred voditeljima, nastavnicima i kolegama trebaju prezentirati što su napravili u proteklom razdoblju. Ukratko, od TRIBE studenata mnogo očekujemo, ali smo im zato uvijek na raspolaganju i njihov uspjeh doživljavamo kao uspjeh studija i koncepta koji taj studij promovira. Želimo voditi studij u kojem svi studenti doktoriraju, studij na kojem nisu samo broj već ravnopravan partner. I jedva čekamo obrane prvih TRIBE doktorata.

Na kraju jedna ekskluzivna novost samo za čitatelje *Glasnika*. Od ove akademske godine na TRIBE bismo trebali upisati i prve strance. Time će naš fakultet dobiti još jedan izvozni proizvod.

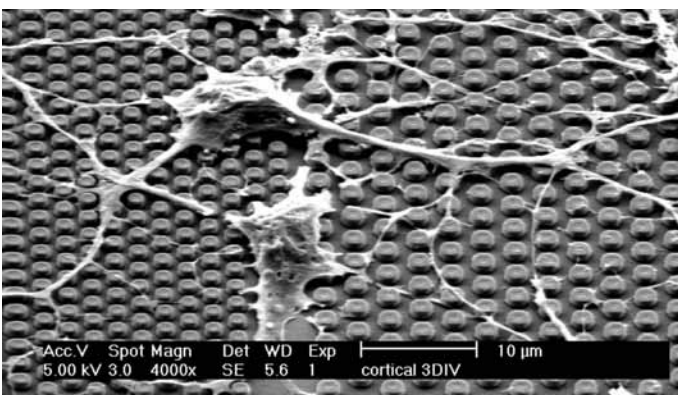
prof. dr. sc. Damir Sapunar
doc. dr. sc. Livia Puljak
Voditelji studija TRIBE

Auditorno neuro-elektronsko sučelje: nova tehnologija umjetnih pužnica

Dr. Dries Braeken (imec, Leuven, Belgija) i dr. Damir Kovačić tijekom jednog od eksperimenata s auditornim neuro-elektroničkim sučeljem.

Medicinska bionika brzorastuće je područje tehnologije koje može učinkovito povezivati elektroničke sustave poput računalnoga čipa sa živčanim sustavima. Najuspješniji je primjer takvih sučelja umjetna pužnica (kohlearni implantat), koja izravnom električnom stimulacijom auditornoga perifernoga živčanog sustava omogućuje djelomičnu čujnost u potpuno gluhih osoba.

Primjer neuro-električnog sučelja sastavljenog od kortikalnih neurona nasađenih na površinu poluvodičkog CMOS supstrata

Unatoč tome, današnja fundamentalna ograničenja u nefokusiranosti električne stimulacije dovode do velikih razlika u uspješnosti korištenja umjetnih pužnica. Ovo temeljno ograničenje u ovom se projektu namjerava „napasti“ izradom tehničkoga prototipa inovativnoga auditornoga neuro-elektronskog sučelja temeljenoga na uzgoju auditornih neurona na poluvodičkim (CMOS) supstratima s igličastim strukturama.

Ovaj bi koncept omogućio ne samo jedinstvenu pobudu pojedinačnoga auditornog neurona nego i registraciju povratne veze, omogućujući dvosmjernu komunikaciju između živčanoga sustava i računala. Pokaže li se da je koncept tehnički izvediv i potencijalno komercijalan, koncept s optimalnim parametrima ponudit će se privatnom biomedicinskom sektoru za daljnju komercijalizaciju.

Projekt se izvodi u Laboratoriju za istraživanje slušanja i govora na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Splitu pod vodstvom dr. sc. Damira Kovačića u suradnji s imec, Leuven, Belgija, najvećim europskim istraživačkim institutom za nano i bio-elektroniku, a sufinancira ga Poslovno-inovacijska agencija BICRO u iznosu od 350.000 kn.

Projektini tim čine:

- * dr. sc. Damir Kovačić (MEFST) – voditelj
- * dr. sc. Dries Braeken (imec, Belgija)
- * prof. dr. Damir Sapunar (MEFST)
- * dr. sc. Slaven Garaj (Harvard University, SAD)

Izbor jednoga istraživača za intenzivan laboratorijski rad na auditornim neuronima na čipovima je u tijeku.

dr. sc. Damir Kovačić, dipl. ing.
Laboratorij za istraživanje slušanja i govora

HRANAFINA - odgovor na jezična pitanja u anatomiji i fiziologiji

Hrvatska zaklada za znanost pod svojim programom Izgradnja hrvatskoga strukovnog nazivlja raspisanim 2011. godine odobrila je financiranje projekta Hrvatsko anatomsko i fiziološko nazivlje – HRANAFINA, voditelja doc. dr. Marina Vodanovića. Iako bi se iz akronima naziva projekta moglo zaključiti kako će istraživači značajno poboljšati kvalitetu svoje prehrane, puni naslov ukazuje kako se radi o posve drugačijoj zadaći.

Pokretanje projekta Hrvatsko anatomsko i fiziološko nazivlje – HRANAFINA – nastavak je uspješno provedenoga i ocijenjenog projekta Hrvatsko stomatološko nazivlje – HRSTON.

Osnovni su ciljevi projekta HRANAFINA sustavna izgradnja hrvatskoga anatomskoga i fiziološkog nazivlja u suradnji sa stručnjacima pojedinih područja te popularizacija uporabe nazivlja u govoru i pismu uz istodobnu izobrazbu zdravstvenih djelatnika za izgradnju i očuvanje hrvatskoga strukovnog jezika.

Nositelj projekta je Stomatološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu u suradnji s Institutom za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Nacionalnim koordinatorom za izgradnju hrvatskoga strukovnog nazivlja. U projekt HRANAFINA uključeni su brojni suradnici s medicinskih i stomatoloških fakulteta u Zagrebu, Splitu i Rijeci. Suradnici na projektu s Medicinskoga fakulteta u Splitu su prof. dr. Maja Valić, prof. dr. Zoran Valić i Joško Božić, dr. med., s katedri za neuroznanost i fiziologiju. Uključenje velikoga broja stručnjaka iz područja anatomije i fiziologije s različitih institucija zasigurno doprinosi većoj kompetentnosti i suglasnosti oko preporučenih naziva, kao i većoj popularizaciji uporabe stručnoga hrvatskog nazivlja. U projekt su uključeni suradnici iz redova nastavnika u znanstveno-nastavnim zvanjima te veći broj mlađih suradnika iz redova asistenata i znanstvenih novaka koji sudjeluju u prikupljanju i obradi anatomskih i fizioloških naziva u bazi STRUNA, predlaganju odgovarajućih hrvatskih istovrijednica za nekritički preuzete nazive stranoga podrijetla. Predviđen je unos i obrada oko 1 300 naziva iz područja anatomije i približno isto toliko iz fiziologije.

STRUNA je naziv za širi projekt koordinacije terminoloških djelatnosti u svim strukama u Hrvatskoj, u sklopu kojeg je izrađena i baza podataka istoga naziva. Cilj mu je izgraditi ujednačeno i verificirano nazivlje kojim bi se služili stručnjaci svih struka, ali i ostala javnost.

U sklopu projekta u suradnji s Institutom za hrvatski jezik i jezikoslovlje organizirano je nekoliko terminoloških radionica na kojima se raspravljalo o jezičnim problemima u biomedicinskom nazivlju, posebice o nazivlju iz područja

Suradnici na projektu HRANAFINA

Hrvatsko anatomsko
HRANA FINA
i fiziološko nazivlje

Hrvatska zaklada
za znanost

Stomatološki fakultet
Sveučilišta u Zagrebu

Institut za hrvatski
jezik i jezikoslovlje

anatomije i fiziologije, što je suradnicima značajno koristilo u obradi naziva. Pored navedenoga, sudjelovanje u radionicama suradnicima je olakšalo rješavanje i izbjegavanje jezičnih problema prilikom pisanja i prevođenja stručnih i znanstvenih tekstova.

Krajem mjeseca studenoga završeno je inicijalno unošenje i obrada naziva u bazu STRUNA. Sada slijedi pregled, ujednačavanje i ispravak unesenih naziva i definicija od strane terminologa i jezičnih savjetnika s Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje.

Uspješan završetak projekta značajno će olakšati pisanje i prevođenje članaka, knjiga, udžbenika i ostalih tekstova jer preporučuje i usustavljuje uporabu hrvatskih stručnih naziva iz anatomije i fiziologije.

Sve obavijesti o projektu Hrvatsko anatomsko i fiziološko nazivlje – HRANAFINA mogu se dobiti na mrežnim stranicama projekta: <http://hranafina.sfzg.hr>, te na mrežnim stranicama Hrvatske zaklade za znanost: http://epp.hrzz.hr/financirani_projekti. Pristup bazi STRUNA u dijelu otvorenom za javnost moguć je na adresi <http://struna.ihjj.hr>.

Joško Božić, dr. med.
prof. dr. sc. Maja Valić
prof. dr. sc. Zoran Valić
doc. dr. sc. Marin Vodanović

Istraživački tim Laboratorija za humanu i eksperimentalnu neurofiziologiju (LAHEN) Medicinskoga fakulteta osvojio dvije nagrade za najbolje znanstvene postere na simpoziju u Berlinu!

Dr. sc. Maja Rogić (lijevo), dobitnica prve nagrade, i dipl. ing. Maja Peklić (desno) ispred zgrade parlamenta u Berlinu (engl. *The Reichstag building*, njem. *Reichstagsgebäude*; službeno: *Plenarbereich Reichstagsgebäude*)

Naša zaposlenica dr. sc. Maja Rogić i njezina mlada suradnica dipl. ing. Maja Peklić osvojile su dvije nagrade za najbolje znanstvene postere na 4. internacionalnom simpoziju o navigacijskoj magnetskoj stimulaciji mozga u neurokirurgiji (*4th International symposium on Navigated Brain Stimulation in Neurosurgery*), koji se održavao od 16. do 17. studenoga 2012. godine u Berlinu u Njemačkoj.

Dr. sc. Maja Rogić dobila je najveći broj glasova i osvojila prvu nagradu za najbolji znanstveni poster na temu *Neurophysiologic markers of M1 for laryngeal muscles and opercular part of Broca's area elicited by magnetic and electrical stimulation*. Njezina mlada suradnica, dipl. ing. Maja Peklić, koja je provodila eksperimentalni dio za svoj diplomski rad u LAHEN-u, osvojila je treću nagradu za najbolji znanstveni poster na temu *Interruption of vocalization by navigated transcranial magnetic stimulation (iTMS) of M1 for laryngeal muscles. Acoustic analysis of voice changes. Preliminary study*. Obje naše natjecateljice nagrađene su i prigodnim novčanim nagradama.

Rezultati koje je dr. sc. Rogić prezentirala ujedno su rezultati njezina doktorskog rada (mentor prof. dr. sc. Vedran Deletis)

obranjenog u srpnju 2012. godine na Medicinskom fakultetu u Splitu. Rezultati su iznimno značajni zbog primijenjenosti rezultata u planiranju neurokirurških operacija. Naime, dr. sc. Rogić bila je ključna osoba u razvoju metodologije za preoperacijsku detekciju neurofizioloških biljega/markera motoričkih područja kore mozga za govor. Metodologija će zasigurno olakšati planiranje i izvođenje neurokirurških operacija u cilju očuvanja motoričkih područja kore mozga za govor i sprječavanja postoperacijskih deficita u govoru. Nadalje, rezultati istraživanja dr. sc. Rogić nesumnjivo su doprinos temeljnomu razumijevanju kognitivnih mehanizama obrade i produkcije govora. Kao rezultat njezine doktorske disertacije proizašla su četiri znanstvena rada, objavljena u znanstvenome časopisu *Clinical Neurophysiology* (impact factor 3,406, indeksirani u CC). Važno je naglasiti da se rezultati spomenute metodologije već koriste u preoperacijskom mapiranju i intraoperacijskom praćenju bolesnika u inozemnim bolnicama: University Hospital Bellvitge, Barcelona u Španjolskoj i St-Luke's / Roosevelt Hospital, New York, SAD.

doc. dr. sc. Livia Puljak

Novi iskorak u istraživanju genetike složenih bolesti

doc. dr. sc. Vesna Boraska

Genetika složenih bolesti i fenotipova područje je znanstvenoga djelovanja doc. dr. sc. Vesne Boraske, znanstvenice s Katedre za medicinsku biologiju Medicinskoga fakulteta u Splitu. Otkrivanje gena odgovornih za razvoj složenih bolesti predstavlja jedan od temeljnih izazova današnjih genetskih istraživanja čiji je ultimativni cilj postizanje potpunoga razumijevanja biologije zdravoga i bolesnoga pojedinca. To će znanje biti ključno za uporabu genomske informacije pri liječenju bolesti, odnosno za razvoj novih preventivskih, dijagnostičkih i terapijskih metoda. U 2012. godini doc. Boraska je kao vodeća autorica publicirala tri rada koji su rezultat međunarodne suradnje i koji se bave ovom tematikom te još dodatnih pet radova na kojima je koautorica.

Prvi od tih radova objavljen je u časopisu *Human Molecular Genetics*, čimbenika odjeka 7,636, i predstavlja visoko profiliranu kolaborativnu studiju koja je uključila ukupno 51 svjetsku kohortu, s ukupno 114.863 ljudi (61.094 žena i 53.769 muškaraca). Ova cjelogenomska meta-analiza pripada skupini najopsežnijih ikada provedenih genetskih istraživanja, a na samome radu sudjelovalo je 127 autora. Provođenje ovakve velike analize omogućeno je zbog vrlo dobre mreže znanstvenih kontakata koje je doc. Boraska uspostavila svojim radom na Wellcome Trust Sanger Institute u Cambridgeu u Velikoj Britaniji. Cilj istraživanja bio je utvrditi razlike u učestalosti alela između muškaraca i žena koje bi mogle objasniti devijaciju u omjeru spolova pri rođenju (otprilike se rađa 106 dječaka na 100 djevojčica).

S obzirom da postojanje razlika nije utvrđeno, zaključak studije je da spolno specifična selekcija protiv određene učestale genetske varijante nije vjerojatni mehanizam koji bi mogao objasniti ovaj fenomen. Ovi će rezultati biti

iznimno važni za usmjeravanje budućih cjelogenomskih studija povezanosti, osobito kod korištenja miješanih kontrolnih skupina pri istraživanju spolno specifičnih bolesti, primjerice za istraživanje anoreksije u žena ili raka prostate kod muškaraca. Na temelju ovoga rada doc. Boraska izabrana je za mladoga znanstvenika ljeta 2012. godine u sklopu konzorcija *European Network of Genomic and Genetic Epidemiology* – ENGAGE.

Sljedeći rad, objavljen u časopisu *PLoS One*, čimbenika odjeka 4,092, kolaborativna je studija napravljena s ciljem identifikacije genetskih lokusa povezanih s opsegom nadlaktice koja je važna antropometrijska mjera periferne distribucije masnoga tkiva. Napravljena je cjelogenomska meta-analiza 14 svjetskih studija, odnosno 22.376 ispitanika. Ova je studija ukazala na mogući utjecaj nekoliko genskih lokusa na istraživani fenotip. Sugestivni genski lokusi mogu pomoći u razumijevanju bioloških mehanizama koji stoje u pozadini složene patofiziologije nekih bolesti kao što je, primjerice, pretilost.

U časopisu *American Journal of Medical Genetics Part B: Neuropsychiatric Genetics*, čimbenika odjeka 3,705, istraživano je šest fenotipova (težnja za mršavosti, nezadovoljstvo tjelesnim izgledom, povezanost s bulimijom, fluktuacija tjelesne težine, preskakanje doručka te opsesivno-kompulzivni poremećaj osobnosti u dječjoj dobi), koji su analizirani kao endofenotipovi povezani s poremećajima prehrane. Studija je obuhvatila 2.700 blizanaca britanskoga podrijetla (TwinsUK), a rezultati su provjereni u dvjema dodatnim neovisnim kohortama s ukupno 770 ispitanika. Ova je studija ukazala na mogući utjecaj nekoliko gena u nastanku poremećaja prehrane. Ovi lokusi također mogu ukazati na biološke mehanizme i biokemijske putove koji sudjeluju u nastanku poremećaja prehrane te predstavljaju veliki doprinos trenutnom znanju o genetskoj pozadini spomenutih poremećaja.

Osim ovih triju istraživanja, u kojima je doc. Boraska bila glavna autorica, veliki uspjeh cijeloga tima predstavlja studija objavljena u prestižnome časopisu **Lancet**, čiji je čimbenik odjeka čak **38,278**. Doc. Boraska dio je središnjega analitičkog tima dr. Eleftherije Zeggini s Wellcome Trust Sanger Institute, koji je pronašao pet novih genskih lokusa odgovornih za nastanak osteoartritisa. Ovo je izrazito važno otkriće jer daje potpuno novi uvid u biološku pozadinu osteoartritisa, najučestalije forme artritisa koja zahvaća oko 40% ljudi starije dobi i predstavlja vrlo velik teret javnomu zdravlju. Važnost ovoga rada krije se i u činjenici da su identificirani potencijalni ciljni geni/proteini koji bi se mogli koristiti u budućim terapijskim intervencijama.

Smatra se da će rezultati ovoga rada katalizirati provedbu raznih molekularnih, staničnih, animalnih te brojnih drugih studija koje će dovesti do još boljega razumijevanja biologije osteoartritisa.

doc. dr. sc. Katarina Vukojević

Znanstveni klub srijedom - ZKS

Na inicijativu Povjerenstva za znanost i prodekana za znanost, prof. dr. sc. Janoša Terzića, nedavno je pokrenut Znanstveni klub srijedom - ZKS. Klub je pokrenut sa željom da se znanstvenici našega fakulteta redovito druže uz prezentacije svojih znanstvenih otkrića ili znanstvenih zanimljivosti iz područja svojega istraživačkog rada. Cilj Kluba jest potaknuti bolje međusobno povezivanje te unaprijediti znanstvenu suradnju. Planirano je da se na ZKS dovode i gosti predavači, odnosno ugledni znanstvenici s drugih ustanova, a na kraju svakoga ZKS-a razmjenjuju se korisne informacije u vezi s funkcioniranjem znanosti u našoj sredini. Koncept predavanja ostavljen je na izbor predavačima, iako je prioritet dan rezultatima istraživanja, ali moguće je predstaviti i zanimljive znanstvene članke iz područja kojim se pojedini predavač bavi. Predavanja traju do 25 minuta, nakon čega slijede pitanja i razgovor o predavanju te rasprava o drugim znanstvenim temama. Ukupno je trajanje najviše jedan sat.

Dosad su u sklopu Znanstvenoga kluba srijedom održana četiri vrlo zanimljiva predavanja različite tematike. Prvo

Literatura

1. Boraska V et al. Hum Mol Genet. 2012 Nov 1;21(21):4805-15.
2. Boraska V et al. PLoS One. 2012;7(3):e31369.
3. Boraska V et al. Am J Med Genet B Neuropsychiatr Genet. 2012;159B(7):803-11.
4. Zeggini E et al. Lancet. 2012 Sep 1;380(9844):815-23.

predavanje održao je doc. dr. sc. Ozren Polašek na temu Arheogenetike. Na tom smo predavanju naučili da se genetske informacije mogu koristiti u boljem razumijevanju povijesti i ljudskih migracija, a sve na primjeru stanovništva otoka Korčule. Zatim je predavanje o DVC1, novom popravljaju oštećene DNA, održao prof. dr. sc. Janoš Terzić. Nastavio je prof. dr. sc. Ivica Grković predavanjem zanimljiva naslova, *Quo vadis anatomia*, nakon kojeg smo se zapitali: „Kako to ja izgledam iznutra?“ Zadnje i najposjećenije predavanje o mehanizmima korisnih bioloških učinaka vina održao je prof. dr. sc. Mladen Boban te nas uputio kako i koliko piti za ostvarivanje maksimalnih korisnih učinaka vina uz jasno upozorenje o opasnostima alkoholizma. Na veliku opasnost od alkoholizma upozorio je kratkom prezentacijom i prof. dr. sc. Izet Hozo.

S obzirom na sve veći interes te pozitivnu reakciju sudionika, Znanstveni klub srijedom postaje mjesto ugodnih znanstvenih druženja te zajedničkoga učenja.

Lana Barać, dipl. ing.
voditeljica Ureda za znanost

Tečaj Znanost o laboratorijskim životinjama

Uorganizaciji tvrtke „Galapagos istraživački centar d.o.o. za istraživanje i razvoj“ od 5. do 16. studenoga 2012. održan je tečaj Znanost o laboratorijskim životinjama, kojemu je, od djelatnika Medicinskoga fakulteta u Splitu, prisustvovala dr. sc. Natalija Filipović, dr. med. vet. Tečaj je organiziran za kontinuirano stručno usavršavanje koje je Pravilnikom o zaštiti životinja koje se koriste u pokusima i u druge znanstvene svrhe (NN 47/11) obvezno za sve osobe koje rade s pokusnim životinjama, uključujući i sve voditelje pokusa i njihove zamjenike, tehničko osoblje koje se brine o životinjama i sudjeluje u provođenju pokusa na životinjama, kao i osobe odgovorne za zaštitu životinja. Tečaj je uključivao 80 sati predavanja, rada po skupinama, praktičnoga treninga, demonstracija i video prezentacija. Teme koje su bile uključene su sljedeće: znanost o laboratorijskim životinjama; etički aspekti i zakonodavstvo; biologija i uzgoj laboratorijskih životinja; bolesti laboratorijskih životinja i zdravstveni nadzor; zaštita na radu pri radu s laboratorijskim životinjama; dizajn i provođenje pokusa

na životinjama; anestezija, analgezija i eksperimentalni postupci; prezentacija rezultata; alternative uporabi životinja te sustavi kvalitete za skrb i uporabu životinja. Predavači na tečaju bili su djelatnici tvrtke „Galapagos istraživački centar d.o.o. za istraživanje i razvoj“, kao i nekoliko eminentnih europskih stručnjaka za područje znanosti o laboratorijskim životinjama. Tečaj je trenutno u postupku za dobivanje akreditacije od strane FELASA-e (*The Federation of European Laboratory Animal Science Association*). Osim tečaja tvrtke Galapagos, u Hrvatskoj su za održavanje tečaja od strane Uprave za veterinarstvo Ministarstva poljoprivrede ovlaštene još i Veterinarski fakultet i Prirodoslovno-matematički fakultet Sveučilišta u Zagrebu. U sklopu poslijediplomskoga studija Translacijska istraživanja u biomedicini Medicinskoga fakulteta u Splitu trenutno je u tijeku organizacija i postupak prijave Ministarstvu sličnoga tečaja, namijenjenoga polaznicima poslijediplomskoga studija i djelatnicima fakulteta.

dr. sc. Natalija Filipović

Cochrane doktorat naš je doprinos sintezi medicinskoga znanja

Početkom 2009. godine na našem je fakultetu usvojen model doktorata koji se temelji na sustavnome pregledu objavljenom u Cochrane knjižnici. Prihvaćanje „Cochrane doktorata“ potaknuto je inicijativom netom osnovanoga Hrvatskoga ogranka Cochrane kolaboracije. Nakon nas, Cochrane doktorat prihvatili su medicinski fakulteti u Mostaru, Osijeku i Rijeci. U Zagrebu ga nisu formalno ugradili u pravilnik, ali imaju obranjene doktorate iz sustavnih pregleda.

U vrijeme pokretanja inicijative za prihvaćanje Cochrane doktorata pojavila se bojazan da se ne radi o „pravome“ znanstvenom radu i da će ljudi olako dobivati radove s malo pretraživanja na internetu, s nekim preglednim člančićem. Međutim, pogledajmo brojeve. Tri godine nakon usvajanja modela Cochrane doktorata, prijedlog teme doktorskoga rada koji bi se temeljio na tome modelu prijavila su na našem fakultetu samo četiri studenata. A imamo doslovno stotine studenata koji su poslijediplomski studij završili, a nisu (još) prijavili temu doktorata.

Zašto je samo četvero ljudi odlučilo napraviti takav doktorat ako je to toliko lako i bezvezno? Očito nije baš lako. U tome kontekstu važno je naglasiti niz vrlo važnih informacija o tome što sustavni pregled jest, a što nije, jer se svako malo pojavi prijedlog da bi Cochrane doktorat trebalo ukinuti.

ŠTO COCHRANE SUSTAVNI PREGLED JEST:

Originalan znanstveni rad. To nije primarno, nego sekundarno istraživanje, što znači da se bavi analizom podataka iz primarne literature. Ali jest originalan znanstveni rad sa svim komponentama znanstvenoga istraživanja, od postavljanja hipoteze, pretraživanja literature, dobivanja podataka, analize i interpretacije podataka te pisanja članka.

Omogućuje uštede. Temeljita analiza primarne literature omogućuje dobivanje zbirne informacije o učinkovitosti terapija, što na temelju zakona velikih brojeva daje veću sta-

tističku značajnost dobivenih rezultata. Ovim znanstveno utemeljenim informacijama omogućuje se ušteda u provođenju daljnjih nepotrebnih istraživanja ili primjene dokazano neučinkovite intervencije, a time i bolja uporaba oskudnih resursa i kvalitetnija briga za pacijente.

Praktičan. Ovim se rješava kronični problem nedostatka (kvalitetnih) mentora za poslijediplomske studente. Nije potreban ni laboratorij ni pristup pacijentima za provedbu istraživanja.

Kvalitetan. Za izradu sustavnih preglednih članaka u Cochrane knjižnici koristi se vrlo stroga metodologija, navedena u preko 20 poglavlja Cochrane priručnika, kako bi se održala razina „zlatnoga standarda“ znanstvene literature.

Relevantan. Objavljen u časopisu visokoga čimbenika odjeka od 5,912, čini ga jednim od 10 najcitiranijih medicinskih časopisa u svijetu. Toliko „teži“ Cochrane knjižnica. Sustavni pregledni članci Cochrane knjižnice nisu bez razloga toliko citirani.

Reproducibilan. Kod sustavnoga preglednog članka analizira se literatura na sistematičan i sveobuhvatan način na temelju strogo definirane strategije pretraživanja te se bira po kriterijima koji su unaprijed zadani.

Korišten. Od osnutka Hrvatskog ogranka Talijanskog Cochrane centra zabilježen je 103.391 pristup Cochrane knjižnici iz Hrvatske, a ukupan broj pretraživanja bio je 265.605 do početka prosinca ove godine. Pregledano je 62.537 sažetaka Cochraneovih sustavnih preglednih članaka.

Korisniji od nekvalitetnih primarnih studija. S malo novca u našoj akademskoj zajednici rade se skromni radovi koji se objavljuju u skromnim časopisima. Utjecaj tih publikacija i doktorata vrlo je upitan. S druge strane, sustavni pregledi temelj su modernih kliničkih smjernica. U situaciji kada nemamo dovoljno novca za istraživanja, nužno je razmotriti mogućnost znanstvenoga rada koji će biti važan za zdravlje ljudi širom svijeta, a ne iziskuje velika materijalna sredstva. Za izradu sustavnoga pregleda istraživačima je potreban pristup internetu, izvrsno znanje engleskoga jezika i ogromna volja za učenjem.

ŠTO COCHRANE SUSTAVNI PREGLED NIJE:

Nije običan pregledni članak. „Sustavni“ znači da autori trebaju napraviti strategiju pretraživanja i proučiti svaki, ali baš svaki članak koji im iziđe kao rezultat istraživanja. Treba

nabaviti puni tekst članka i dobro proučiti odgovara li postavljenom pitanju.

Nije ga lako napraviti. Znamo to iz osobnoga iskustva. Na jednome radimo već dvije godine i mislimo da će nama i suradnicima trebati još barem pola godine kako bismo ga završili, ako ne i više. Osobito je teško zbog toga što u našoj sredini nema mnogo kolega s iskustvom izrade sustavnih pregleda pa se za savjete i pomoć često trebamo obraćati kolegama iz inozemstva.

Nije nužno savršen. Iako su sustavni pregledi na vrhu piramide dokaza u medicini, to ne znači da su savršeni. Ali upravo se zbog toga u Cochrane knjižnici objavljuje najprije protokol. To znači da svatko na svijetu može pročitati koje metode autori namjeravaju primijeniti u svojem Cochrane sustavnome pregledu. I svatko ih može kritizirati, uključujući i naše Povjerenstvo za doktorate, ako smatra da objavljeni protokol nije dovoljno dobar. Svaki Cochrane autor dužan

je u roku od šest mjeseci na kritike odgovoriti i po potrebi popraviti svoj rad. Biranjem recenzenata koji imaju iskustva u izradi sustavnih preglednih članaka, a ne recenzenata koji se generalno razumiju u temu istraživanja, i naš fakultet može sudjelovati u poboljšanju kvalitete Cochrane sustavnih pregleda.

Hrvatska i naša susjedna Bosna i Hercegovina nisu jedina mjesta u svijetu gdje se priznaju sustavni pregledi kao model doktorata. Takav oblik istraživanja potiče se i drugdje, pa je to svjetski trend kojeg se i mi trebamo držati. Hrvatski Cochrane ogranak neprestano dobiva pozive za provođenje edukacije o sustavnim pregledima u cijeloj našoj regiji, što znači da imamo mogućnost biti regionalni vođe u sintezi medicinskoga znanja. Cochrane doktorat jedan je od načina na koji mi možemo promijeniti svijet.

dr. sc. Irena Zakarija Grković
doc. dr. sc. Livia Puljak

EBM aktivnosti Obiteljske medicine

U prosincu 2011. godine Katedra obiteljske medicine Medicinskoga fakulteta Sveučilišta u Splitu osnovala je **časopisni klub obiteljske medicine**, čija je voditeljica dr. sc. Davorka Vrdoljak, asistentica na toj katedri. Redoviti sastanci kluba održavaju se jednom mjesečno (svakog trećeg četvrtka u 19,30 h). Pravilno se izmjenjuju kritičko čitanje unaprijed poslanoga znanstvenog članka i rasprava o njemu te traženje odgovora na pitanje koje se pojavilo u svakodnevnome radu obiteljskoga liječnika (bilo iz područja dijagnostike, liječenja ili prognoze) praktičnim pretraživanjem EBM izvora u kompjutorskoj učionici.

Na kongresu Hrvatske udružbe obiteljske medicine (HUOM) održanom u svibnju 2012. godine u Dubrovniku te na kongresu Koordinacije hrvatske obiteljske medicine (KoHom) održanom u listopadu 2012. u Bolu na otoku Braču, dr. sc. Davorka Vrdoljak održala je zapažene **prezentacije o značenju medicine utemeljene na dokazima** u svakodnevnome radu obiteljskoga liječnika. Naglasak je bio stavljen na dostupnost i realnu mogućnost pretraživanja EBM izvora tijekom konzultacije, u svakodnevnome radu obiteljskih liječnika.

U listopadu 2012. godine Katedra obiteljske medicine splitskoga Medicinskog fakulteta održala je poslijediplomski tečaj trajnoga medicinskog usavršavanja I. kategorije, **Znanstveno-istraživački rad u obiteljskoj medicini**. Voditelji

tečaja bili su prim. dr. Dragomir Petric i prof. dr. sc. Mirjana Rumboldt. Na tečaju koji se odvijao tijekom dvaju uzastopnih vikenda našlo se mjesta i za temu „Kritička prosudba objavljenog članka, sistematski pregled literature (Cochrane Collaboration)“ dr. sc. Irene Zakarija Grković, sudirektorice Hrvatskoga ogranka Cochrane centra (HOTCC), kao i „EBM, POEMs, PEARLS“ dr. sc. Davorka Vrdoljak, novoizabrane training koordinatorice HOTCC-a.

Od studenoga 2012. godine započelo je **prevođenje s engleskoga na hrvatski jezik tzv. PEARLS-a** (engl. *Practical Evidence About Real Life Situations*). Ove kratke i na dokazima utemeljene odgovore na važna klinička pitanja („bisere“) sustavno priređuje i na svojim mrežnim stranicama <http://www.cochraneprietarycare.org/pearls> objavljuje novozelandski *Cochrane primary care field* pod vodstvom profesora Brucea Arolla. Dobivši dozvolu profesora Arolla za prevođenje, skupina entuzijastičnih hrvatskih Cochraneovaca „bisere“ vrijedno prevodi i dostavlja urednici Cochrane zanimljivosti u *Liječničkim novinama*, doc. dr. sc. Liviji Puljak, koja ih potom dorađuje i uređuje za objavu. Na taj se način brojnim čitateljima *Liječničkih novina* nude zanimljive novosti iz znanstvenoga svijeta i prikazuju rezultati najkvalitetnijih istraživanja važnih za svakodnevni rad obiteljskih liječnika.

dr. sc. Davorka Vrdoljak, dr. med

NASTAVLJA SE SURADNJA OTTAWE I SPLITA

Camillia i Branko Mamić

Kao nova suvoditeljica HOTCC-a od 5. do 28. rujna 2012. godine boravila sam u Ottawi, kamo sam otišla na poziv profesora Petera Tugwella, direktora Centra za globalno zdravlje pri Sveučilištu u Ottawi i glavnoga urednika Cochrane mišićno-koštane uredničke skupine. Tim pozivom nastavila se tradicija obuke voditelja HOTCC-a u Kanadi s ciljem upoznavanja organizacije rada Cochrane kolaboracije te izradom Cochraneovih sustavnih pregleda. Ova plemenita zamisao ne bi bila moguća bez potpore hrvatskih iseljenika, Camillie i Branka Mamića, koji svaki put nesebično otvore svoje srce i prekrasan dom našim predstavnicima.

Profesor Tugwell i njegovi suradnici rade u Centru za globalno zdravlje, koji je sastavni dio Instituta za populacijsko zdravlje pri Sveučilištu u Ottawi (IPH). Centar se prvenstveno bavi aktivnostima Cochrane kolaboracije, odnosno izobrazbom, promicanjem i izradom Cochraneovih sustavnih pregleda, poglavito iz područja mišićno-koštanih bolesti te u novije vrijeme i intervencijama za smanjenje nejednakosti u zdravstvu. Timski rad u Centru veoma je naglašen, što se očituje brojnim, ali djelotvornim sastancima. Svaki dan svi članovi tima okupe se u 11 sati i podnesu kratko izvješće voditelju tima, Jordiju Pardu. Opširnije usmeno izvješće timu se podnosi jednom tjedno, kada se nastoji zajednički riješiti nastale probleme. Osim toga, svaki se utorak održava „znanstveni kafić“, druženje uz kavu i kekse, tijekom kojega netko iz Instituta u petnaestak minuta predstavi svoj rad. Osobno sam na jednome takvom susretu bila pozvana predstaviti sebe i rad Cochrane kolaboracije u Hrvatskoj.

Svake srijede svi iz Centra odlaze u Sveučilišnu bolnicu, gdje se, u sklopu Medicinskoga fakulteta, nalazi Centar za istraživanja koja mijenjaju praksu (engl. *Centre for Practice-Changing Research – CPCR*). Tu je smješteno sjedište Kanadskoga Cochrane centra (CCC), gdje se srijedom održavaju seminari o raznim temama. Svaku posjetu CCC-u koristila sam za razgovore s glavnim i odgovornim osobama, s ciljem sastavljanja nove strategije rada Hrvatskoga Cochrane ogranka za sljedeće četverogodišnje razdoblje. Tako su moji sugovornici bili dr. Jeremy Grimshaw, direktor CCC-a, Mary Ellen Schaafsma, izvršna direktorica CCC-a, Eileen Vilis, koordinatorica za prijenos znanja (engl. *knowledge broker*), Alain Mayhew, voditelj Cochrane uredničke skupine za učinkovitu praksu i organizaciju skrbi (engl. *Cochrane Effective Practice and Organisation of Care Group – EPOC*), Tamara

Predstavljanje Cochrane aktivnosti u Hrvatskoj

Kanadski suradnici Tamara Rader i Jordi Pardo

Seminar o strategiji Hrvatskog Cochrane ogranka

Rader, voditeljica za odnose s pacijentima (engl. *Cochrane consumer coordinator*), Erin Ueffin, koordinatorica edukacije, Peter Tugwell i drugi.

Svi su velikodušno dijelili svoje dragocjeno znanje i iskustvo u vođenju CCC-a, koji je drugi najbolje financirani Cochrane centar u svijetu, što najbolje ilustrira podatak da su od kanadskoga ministarstva zdravlja dobili 9,6 milijuna kanadskih dolara za svoj rad za razdoblje od 2010. do 2015.!

Između ostaloga, dobila sam zadatak pripremiti seminar o novoj strategiji Hrvatskoga Cochrane ogranka, s naglaskom na jačanju i širenju Cochrane kolaboracije u Hrvatskoj, koji sam predstavila u Ottawi 26. rujna 2012. godine. Povratne informacije bile su pozitivne i ohrabrujuće – jedino im nije bilo jasno kako možemo sve u našem Cochrane ogranku raditi doslovno volonterski!

Ottawa je glavni grad Kanade, s populacijom od oko milijun stanovnika. Grad je veoma čist i ljudi su vrlo ljubazni. Engleski i francuski službeni su jezici pa je sve dvojezično. Ima prekrasan parlament u gotičkom stilu i mnogo lijepih muzeja koji su četvrtkom popodne otvoreni i besplatni svima. U rujnu su temperature bile ugodnih 20-ak stupnjeva, ali zimi temperatura padne na 30 stupnjeva ispod ništice pa je klizanje po Rideau kanalu, koji prolazi kroz grad, jedna od omiljenih aktivnosti stanovnika Ottawe. Sljedeće godine Kanada je domaćin *Cochrane Colloquiuma*, godišnjega kongresa Cochrane kolaboracije pa se nadamo da će se druženje Hrvata i Kanadana nastaviti.

dr. sc. Irena Zakarija-Grković
Suvoditeljica Hrvatskoga Cochrane ogranka

Projekt osobnih genoma

Jeste li se nedavno zapitali koja je vaša krvna grupa, jeste li skloni ovisnostima, jeste li nositelj gena za hemofiliju (samo žene), cističnu fibrozu ili možda za Huntingtonovu bolest? Imate li možda povećani rizik za hiperlipidemiju, dijabetes, karcinom dojke ili ste možda prirodno otporni na infekciju HIV-om? Na ova i mnoga, mnoga druga pitanja možda ćete uskoro moći dobiti odgovor, i to potpuno novim, dosad neviđenim pristupom u medicini.

Vizionari u znanosti u području genomike smatraju da je budućnost već počela i da je preostalo vrlo malo vremena do trenutka kada će svatko moći dobiti ključ za dešifriranje svoje genetske duše, ispisanu u obliku abecede od samo četiriju slova: A, T, C i G. Ovu jednostavnu abecedu dobro smo savladali, znamo čak i slovkati, pa neke „riječi“ možemo i pročitati. Ali još smo jako daleko od istinske spoznaje pravoga značenja i stvarnih poruka skrivenih u sekvenci ljudskoga genoma. Na primjer, ne znamo ni približno dovoljno o intronima (međugenski slijed nukleotida) i o njihovoj pravoj funkciji. Ne znamo puno ni o tome na koji način pojedini geni „komuniciraju“ međusobno, a na koji način „komuniciraju“ s okolinom. A tu su još i epigenetske modifikacije, poput metilacije DNA, koje mogu dovesti do potpuno novoga načina ekspresije gena i time promijeniti fenotipska svojstva stanice, koja mogu biti čak i nasljedna, a sve to bez mijenjanja strukturnoga slijeda nukleotida. A da i ne spominjemo sve moguće događaje s proteinima nakon što budu sintetizirani.

Unatoč ovim naizgled nepremostivim provalijama u našem znanju o genomu, postoji tračak nade. Jedan od plamičaka u mraku jest i Projekt osobnih genoma (engl. *Personal Genome Project* – PGP). Glavna pokretačka ideja ovoga jedinstvenog projekta u svijetu, koji je na *Harvard Medical School* pokrenuo George Church 2005. godine, jest stvaranje **javne, svima dostupne** baze podataka koja sadrži ukupnu sekvencu genoma svakoga pojedinog, dobro informiranog dobrovoljca, kao i njegovu detaljnu povijest bolesti i obiteljsku anamnezu. Cilj ovoga javnog pristupa jest omogućiti čitavoj istraživačkoj zajednici provođenje vlastitih istraživanja i povezivanja pojedinih genskih varijanti sa svojstvima i bolestima. Konačan je cilj, dakle, dešifriranje tajni života zapisanih abecedom od četiriju genetičkih slova.

Prije nego što se to bude moglo tehnički provesti u predviđenom obuhvatu od čak 100 000 ljudi, potrebno je sekvencioniranje genoma učiniti financijski dostupnijim. Pretpostavka ja da će ukupna sekvenca uskoro koštati oko 1000 američkih dolara po osobi, a daljnjim razvojem tehnologije i manje od toga, za razliku od 3 milijarde dolara

potrošenih za prvu sekvencu ljudskoga genoma 2001. godine. Naravno, moramo razviti i prateću infrastrukturu i tehnologiju, kao i programe za obradu podataka.

Ako ovaj projekt uspije, to bi moglo omogućiti stvaranje individualizirane medicine u pravome smislu te riječi. Na primjer, na temelju podatka o vašoj varijanti određenoga gena moći će se reći da vam je potrebna upola manja doza nekoga lijeka, npr. lijeka protiv zgrušavanja krvi, da imate *toliku i toliku* mogućnost za infarkt srca u ranoj srednjoj dobi ili da imate 100% izgleda za obolijevanje od *nekog karcinoma* do *neke dobi*. Tko ne bi volio znati ovakav podatak koji vam i po nekoliko puta može spasiti život, a i uvelike doprinijeti kvaliteti života?

Ali, naravno, postoji i druga strana ove zlatne medalje! Što je s privatnošću, premijama zdravstvenoga osiguranja (srećom, još nije primjenjivo u RH), mogućnostima zapošljavanja? Kakvi su vam izgledi za zapošljavanje ako vaš potencijalni poslodavac sazna da imate nasljednu bolest zbog koje ćete za neko vrijeme oslijepiti, izgubiti sluh ili doslovno poludjeti? A što ako sve te informacije koje ćemo dobiti iz genoma nisu 100% točne ili ih ne uspijemo točno interpretirati u svakome od mogućih scenarija? Što je sa zlouporabom, sa svim predvidivim i (zasad) nepredvidivim posljedicama, kako za vas, ali isto tako i za vaše najbliže, čak i najdalje rođake (s kojima dijelite određeni postotak genoma)? Tu su još i pitanja o tome tko je vlasnik vaših podataka, a tko je vlasnik otkrića koja nastanu iz ovog resursa? I cijeli niz drugih etičkih, socijalnih i pravnih pitanja mogao bi se ovdje spomenuti. Pa tko onda sudjeluje u projektu? Entuzijastični dobrovoljci koji su dovoljno hrabri (i pomalo ludi) i žele podijeliti sve svoje tajne s cijelim svijetom, čak i one za koje još ni sami ne znaju. To su osobe koje vjeruju u znanost i napredak i dobrobit čovječanstva. To su osobe koje znaju da su neki ljudi zli, ali ih to ne može omesti u njihovoj vjeri i ljubavi. Jer na kraju sve se svodi na pitanje o tome koliko volite svoj život i svoju obitelj. A ja još dodajem – ovisi i o tome koliko imate povjerenja u ljude, da neće vašu otvorenu genetsku dušu iskoristiti protiv vas. Ja sam još uvijek optimist.

Izvor podataka: <http://www.personalgenomes.org/>

dr. sc. Ivana Kolčić

Recesija u znanosti – neprijatelj ili prijatelj?

Želite li cijeli život pratiti novu literaturu, učiti, mijenjati se i još pritom stalno stremiti da budete najbolji (na svijetu) u onome što radite? Ako je odgovor da, onda ste stvoreni za znanstvenika. Ako još usto volite i nastavu, izradu rasporeda, ocjenjivanje ispita i kontakte sa stotinama studenata, onda ste materijal za znanstveno-nastavno osoblje i rado bismo vas zaposlili, ali znate, baš je recesija...

No, stvari su zapravo puno drugačije nego što se čine. Da, manje je novca, kako u nacionalnim izvorima tako i unutar Europske unije (1). Da, puno je teže nekoga zaposliti. Situacija je posebice loša, a bit će i lošija u interdisciplinarnim područjima znanosti te u društvenim i humanističkim znanostima, ako je vjerovati forumu znanstvenika održanom prošle godine u Budimpešti (2). No, vjerovali ili ne, nije u recesiji sve tako crno. Recesija potiče izvrsnost jer se sve više istraživačkih skupina natječe za manja projektna sredstva. Tako se poboljšava učinkovitost i iskoristivost tih sredstava jer se financiraju sve bolji projekti i oni koji nude više ishoda za manje novca. Osim toga, recesija potiče inovacije i stvaranje novih proizvoda (3). Zapravo, recesija u znanosti nikako nije kraj, nego tek postavljanje scene za novi početak.

No, kako to mi koji smo već u sustavu možemo iskoristiti? Vrijeme je za temeljno preslagivanje prioriteta i istraživačkih smjerova. Ako je područje kojim se bavite postalo nezanimljivo, vrijeme je za promjenu. Ako se u njemu ne mogu dobiti sredstva za istraživanje, vrijeme je za promjenu. Ako ste sigurni da je područje dobro, a stvari se nikako ne događaju, vrijeme je da se vi mijenjate. Ako ste sigurni da je područje dobro i da radite dobar posao, vrijeme je za umrežavanje i

aktivaciju u međunarodnim skupinama. A ako se i tamo pokušate i dokažete, vrijeme je za prijavu suradnih projekata. Najvažnije je početi, pa makar i kao zadnji partner na listi s premalo novca. Svaki sljedeći projekt koji ćete prijavljivati prijaviti ćete uz informaciju da ste već prije nešto uspjeli. Osim toga, ova aktivnost diže i vidljivost cijeloga sveučilišta, što je u konačnici iznimno važno za dobivanje većih sredstava. Ako se ne želite uključivati u ovakve skupine, pokušajte u gospodarstvu. I dalje postoje pozivi za istraživače na kojima je moguće dobiti sredstva. No, važno je početi, posebno ako ste dovoljno ustrajni i imate dobru ideju.

Jedno je sigurno – recesija nije vrijeme u kojem se treba sakriti u puževe kućice i čekati da nas netko drugi spasi. Vrijeme uzvišene znanosti je prošlo, dolazi nam gerila-znanost, znanost koja koristi svaku priliku i sve alate kako bi postigla svoj cilj. Sada je pravo vrijeme za onu staru izreku – na muci se poznaju junaci!

Literatura

1. Gilbert N. EU battles over research billions. *Nature*. 2012;489:188-9.
2. Macilwain C. Science's attitudes must reflect a world in crisis. *Nature*. 2011;479:447.
3. Figueroa-Armijos M., Dabson B., Johnson T. G. Rural entrepreneurship in a time of recession. *Entrepreneurship Research Journal*. 2012; 2(1):1.

doc. dr. sc. Ozren Polašek

Novi uređaji na radiologiji smanjuju liste čekanja

Klinički zavod za dijagnostičku i intervencijsku radiologiju u posljednja je dva mjeseca dobio četiri nova sofisticirana ultrazvučna uređaja, dva od Ministarstva zdravlja i dva koja je donirala Splitsko-dalmatinska županija. Radi se o uređajima namijenjenima uglavnom za dijagnostiku bolesti dojke, abdomena, dječjih kukova i *color doppler* ultrazvuka krvnih žila. Zbog toga je napravljena i nova organizacija posla na Zavodu, koja će početi 2. siječnja 2013. godine. Uvodimo 2,5 nove smjene i sustavu Hrvatskoga sustava za zdravstveno osiguranje dajemo novih 800 sati rada mjesečno za ambulantne pacijente. Smatramo da će to znatno skratiti liste čekanja pacijenata za ove pretrage.

Također smo 13. prosinca 2012. godine dovršili, odnosno izradili tehničke karakteristike novoga digitalnoga univerzalnoga angiografskog uređaja za dijagnostiku i intervencijske postupke za koje je Ministarstvo zdravlja, uz napore ravnatelja prof. dr. sc. Darka Duplancića i Upravnoga vijeća KBC-a Split, izdvojilo 9,5 milijuna kuna, na čemu im se posebno zahvaljujemo. To će značajno unaprijediti angiografsku dijagnostiku i intervencijsku radiologiju, a naš Zavod svrstati u sam vrh hrvatske intervencijske radiologije te omogućiti brz razvoj neurointervencijske radiologije koju nismo dosad provodili.

prof. dr. sc. Stipan Janković

Svjetski tjedan dojenja: dojiti se može i tijekom carskoga reza

Dr. Nylander s glavnom sestrom bolnice

Dr. Gro Nylander u rodilištu

Katedra za obiteljsku medicinu Medicinskoga fakulteta u Splitu u suradnji s KBC-om Split već šestu godinu zaredom tradicionalno obilježava Svjetski tjedan dojenja, dovođenjem uglednih stručnjaka iz područja medicine dojenja. Ovogodišnja gošća bila je dr. sc. Gro Nylander, specijalistica ginekologije i porodništva iz Sveučilišne bolnice Rikshospitalet u Oslu, Norveška, koja je na poziv dr. sc. Irene Zakarija-Grković održala dva predavanja o dojenju osoblju Klinike za ženske bolesti i porode i na Fakultetu.

Dr. Nylander dugi niz godina radi na promicanju dojenja. Tijekom toga razdoblja svjedočila je ogromnom porastu dojenja u Norveškoj, npr. sa 23 % na današnjih 92 % dojenčadi u dobi od tri mjeseca. Za usporedbu, na području Splita 69% majki je 2009. godine dojilo tri mjeseca nakon porođaja. Dr. Nylander je godinama bila nacionalna koordinatorica inicijative Bolnica – prijatelj djeteta i voditeljica norveškoga Nacionalnog centra za potporu dojenju. Danas je liječnica odgovorna za medicinske aktivnosti Centra, kao i za Odjel za zdravstvenu zaštitu majki, dojenčadi i trudnica. Iskusna je kliničarka, međunarodna predavačica i autorica brojnih znanstvenih članaka te popularnoga video uratka Dojenje je najbolje (Breast is best), koji je preveden čak i na hrvatski jezik.

Svoje bogato i dragocjeno iskustvo u promicanju dojenja velikodušno je podijelila sa zdravstvenim djelatnicima Splita, kojima se pridružila i skupina zdravstvenih djelatnika iz zadarskoga rodilišta predvođenih dr. Pavić, na predavanjima

Dojenje tijekom carskog reza i što bi svi zdravstveni djelatnici trebali znati o dojenju. Isticala je nezamjenjivu ulogu humanoga mlijeka u prevenciji brojnih bolesti kod djece, od pretilosti i metaboličkoga sindroma do celijakije i nekih malignih bolesti, a istakla je i zaštitni učinak dojenja u prevenciji raka dojke, dijabetesa tipa 2, reumatoidnoga artritisa i drugih bolesti u žena. Naglasila je važnu ulogu liječnika u poznavanju pouzdanih izvora informacija o dojenju i lijekovima, te osnovne principe liječenja čestih pojava u dojilja, poput mastitisa i ragada.

Posebno zanimanje izazvalo je predavanje o dojenju *tijekom* carskog reza, što je potpuno nepoznata praksa u hrvatskim rodilištima. Isticala je važnost uspostavljanja kontakta koža-uz-kožu neposredno nakon poroda te neodvajanja majke i djeteta. Na temelju vlastitih iskustava prikazala je kako se ovaj postupak može uspješno provesti, čak i u velikoj sveučilišnoj bolnici. Naglasak je bio na timskome radu i dijeljenju informacija utemeljenima na dokazima.

Tijekom boravka u Splitu dr. Nylander je bila gošća i Radio Sunca te ju je nakon obilaska rodilišta srdačno primila Uprava KBC-a Split, koju su predstavljale pomoćnica ravnatelja za kvalitetu, doc. dr. sc. Maja Radman, i glavna sestra Marija Županović, koje su priredile veliko iznenađenje za dr. Nylander – susret sa studenticama Sestrinstva na razmjeni iz Norveške!

dr. sc. Irena Zakarija-Grković
Katedra za obiteljsku medicinu

Globalizacija urednika s našega fakulteta: *Journal of Global Health* u PubMedu

Journal of Global Health časopis je u čijem su stvaranju sudjelovala tri nastavnika našega fakulteta: prof. dr. sc. Ana Marušić glavna je urednica, a doc. dr. sc. Ozren Polašek i dr. sc. Ivana Kolčić članovi Uredničkoga odbora. Svi su članovi Hrvatskoga centra za globalno zdravlje, a časopis *Journal of Global Health* osnovali su zajedno s kolegama sa Sveučilišta u Edinburgu u Škotskoj, prije svega s prof. dr. sc. Igorom Rudanom i prof. dr. sc. Harryjem Campbellom.

Journal of Global Health osmišljen je kao časopis koji će davati nezavisnu akademsku procjenu najvažnijih pitanja iz područja globalnoga zdravlja. Objavljuje originalne znanstvene članke iz različitih područja globalnoga zdravlja, kao i mišljenja svjetskih stručnjaka o najvažnijim zdravstvenim problemima u svijetu, prije svega milenijskim razvojnim ciljevima. Posebnost časopisa jesu i vijesti iz globalnoga zdravlja, gdje se svakih pola godine probiru najvažnija događanja u sedam svjetskih geografskih regija, sedam najvećih agencija koje novčano podupiru istraživanje globalnoga zdravlja i sedam izvora (resursa) važnih za čovječanstvo.

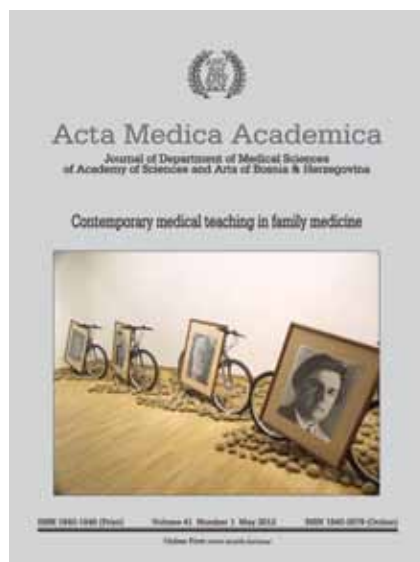
Nedavno je časopis uvršten u bibliografsku bazu podataka PubMed, a dostupan je u punom slobodnom pristupu na internetskoj stranici www.jogh.org i u digitalnom arhivu PubMed Central.

prof. dr. sc. Ana Marušić

Doc. Ozren Polašek i dr. sc. Ivana Kolčić (stoje prvi s lijeva) i prof. Ana Marušić (sjedi) s prof. Igorom Rudanom i drugim kolegama sa Sveučilišta u Edinburgu na predstavljanju časopisa *Journal of Global Health* tijekom Svjetskog epidemiološkog kongresa u Edinburgu

Tematski broj časopisa *Acta Medica Academica* „Contemporary medical teaching in family medicine“

Naslovnica broja časopisa *Acta Medica Academica*, koju su uređivali članovi Katedre za obiteljsku medicinu Medicinskoga fakulteta u Splitu

U obiteljskoj medicini brinemo za naše pacijente i njihove obitelji, liječimo ih u našim ordinacijama i u tome smo odlični. Skrbimo za njih u njihovim domovima, savjetujemo ih i njegujemo i u tome smo dobri. Kao članovi Katedre za obiteljsku medicinu Medicinskoga fakulteta u Splitu bavimo se i nastavom i istraživanjima, rezultate pretačemo u tablice, tablice u članke, i ni tu nismo tako loši. A onda odjednom izazov: urediti tematski broj uglednoga časopisa *Acta Medica Academica* o suvremenim trendovima u nastavi obiteljske medicine na medicinskim fakultetima. Možemo li mi to?

U listopadu 2011. godine u suradnji s ljubljanskom Katedrom obiteljske medicine na splitskome Medicinskom fakultetu održan je tečaj Suvremena medicinska edukacija obiteljske medicine. Bili su nazočni predstavnici čak osam katedri obiteljske medicine iz Hrvatske i inozemstva. Svaka je katedra prikazala svoja iskustva u edukaciji. Odaziv slušatelja bio je izvrstan, tečaj je dobio odlične kritike. A zatim je izlaganja trebalo pretočiti u radove, prikupiti ih, razvrstati, poslati na recenziju i na posljetku objaviti u časopisu.

I počeo je rad o kojem nismo znali mnogo, ali učili smo u hodu. Pozivali i podsjećali autore, ohrabivali ih, požurivali i dosađivali im (iskrene isprike), osjećali tjeskobu zbog vremenskih rokova i sumnju u konačan ishod.

A onda su počeli pristizati radovi, i to baš onakvi kakve smo željeli: kvalitetni, zanimljivi, ukazujući na probleme, predlažući još bolja rješenja u nastavi.

Kada je časopis tiskan, našoj radosti nije bilo kraja. A kada je došao u ruke čitateljima – liječnicima na katedrama obiteljske medicine diljem svijeta – i čestitke nam počele pristizati, znali smo da smo obavili odličan posao. A znate što još? Ča-

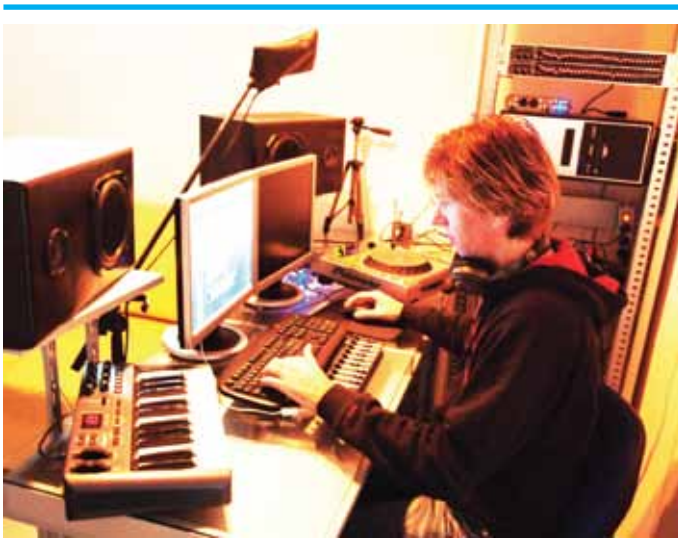
sopis *Acta Medica Academica* upravo je indeksiran u PubMed-u. Nadamo se da smo i mi bar malo pridonijeli ovom uspjehu. Zahvaljujemo prof. Matku Marušiću na sugestijama za odabir tema i časopisa, kao i pomoći pri pisanju radova, a glavnom uredniku časopisa prof. Husrefu Tahiroviću na vrlo korektnoj i poticajnoj suradnji.

I čekamo neki novi tematski broj... Obećavamo, bit ćemo još bolji.

dr. sc. Ivančica Pavličević
dr. sc. Davorka Vrdoljak
mr. sc. Nataša Mrduljaš Đujić
Katedra za obiteljsku medicinu

Projekt BEATBOY ZAX ugledao svjetlo dana

Na servisu YouTube od 3. rujna 2012. godine možemo vidjeti glazbeni videospot *Cocktail Party* našega kolege Bojana Zaviršeka, sada već poznatijega pod umjetničkim imenom Bojan Zax, inače zaposlenika Informatičke službe Medicinskoga fakulteta u Splitu. S obzirom na to da videospot već na prvo gledanje gotovo svakoga oduševi svojom vrhunskom produkcijom, red je da ga predstavimo i u fakultetskom glasilu.

Bojan Zaviršek u studiju

Svi koji su vidjeli tvoj spot iznenadili su se činjenicom da se baviš i glazbom. Znači li ti da ulaziš u estradne vode?

To je jedno od najčešćih pitanja koje mi postavljaju (smijeh). Jednostavno to shvaćam kao proširenje postojeće struke. Elektronika i računala oduvijek su me zanimali, a produkcija elektronske glazbe zapravo opet zahtijeva rad na računalu, rad na audio opremi koja je također povezana s računalom. Na primjer, razmjena podataka između računala u mreži prema OSI modelu podijeljena je u sedam slojeva, glazbena skala sadrži sedam tonova. Računala, mreže, produkcija glazbe, danas je to sve tijesno povezano, samo je

mного kreativnije. Dakle, ne radi se o značajnom odmaku od postojeće struke, ako si na to mislio.

Pa djelomično, ali još uvijek nisam dobio odgovor na pitanje.

Estradne vode svijet su za sebe, jednostavno ne razmišljam o tome, volim to što radim, egzistencijalno nisam o tome ovisan, tako da moji autorski radovi nisu rezultat nekoga kompromisa, niti želje da podilazim glazbenim trendovima na ovim prostorima, kakvi god oni bili.

Osim informatičke struke u kojoj si već dugo, potrebna su znanja i iskustva u glazbi?

Pa da, naravno. Glazba me također odavno zanimala, još od srednjoškolskih dana, prva glazbena iskustva stjecao sam na privatnim satovima akustične gitare. Tu sam prošao glazbene osnove, to me dodatno potaklo da i dalje nastavljam u tom smjeru. Kasnije sam samostalno učio klavijature, skale, harmonije. Pored toga, uvijek volim naglasiti da ne sviram te instrumente, radije kažem da se njima služim. Za „performera“ treba ipak puno više posvećenosti instrumentima, vježbe, jer kada glazbu uživo izvodiš, to treba biti savršeno, greške auditorij ne prašta.

Kako si od akustične gitare došao do elektronske glazbe?

Akustičnu gitaru, kao klasičan instrument, uglavnom doživljavamo za *unplugged* izvođenje. Međutim, pokazalo se da se klasični instrumenti kao što su gitara, klavir, harmonika iznimno dobro uklapaju u modernu glazbu. Ti se instrumenti i jesu održali toliko dugo zbog svojega jedinstvenog i uhu

ugodnoga zvuka. Kako sam svojevrstno bio DJ na privatnim tulumima i pratio elektronsku glazbu, jednostavno se u glavi spojilo „dva i dva“. Naručio sam iz inozemstva razne aktualne *dance* „semplove“, igrao se njima u programu za audio *editing* i svjedočilo mi se kako to zvuči. Tako je sve počelo.

Naglašavaš da se ne radi o samo jednoj pjesmi, već o cjelovitom projektu BEATBOY ZAX. Što se krije iza te formulacije?

Da, plan je dosta ambiciozan i u pripremi su još dvije autorske skladbe i obrada pjesme jednoga poznatog kantautora, gdje ću potpisati samo aranžman. Tu se otvorila još i mogućnost suradnje s nekim splitskim izvođačima. BEATBOY ZAX započeo je kao projekt, ne kao što smo navikli čitati, nešto financirano od strane MZOS-a, već kao samostalno osmišljen, samostalno financiran projekt, bez obrazaca, bez papirologije i bez potrebe za odobravanjem od strane raznih komisija. To ime povezuje moje autorske radove u glazbenom i produkcijskom smislu, ima definiran svoj logo, simbol, vizualni identitet općenito. Kako je projekt zamišljen prilično ambiciozno, ne isključuje mogućnost suradnika koje povezuje isti interes.

Na početku si spomenuo produkciju elektronske glazbe. Znači li ti da sebe vidiš kao producenta?

Da, mogao bih reći da je to okosnica oko koje se cijela ova priča širi, stvaranje glazbe zanimljivije mi je od izvođenja, mada je i jedno i drugo veoma važno. Prije nekih mjesec dana dovršio sam svoj studio u kojem radim i jako sam zadovoljan dobivenim referentnim zvukom.

Tvoj videospot *Cocktail Party* na YouTubeu već je dostigao više od 4.000 prikazivanja. Jesi li zadovoljan tim rezultatom?

Da, jako, iznad mojih očekivanja, jer nisam ni imao nekakvih očekivanja. Ipak, ako uzmem u obzir da izlazim kao anonimni autor i da pjesma još nije objavljena ni na jednom radiju ni televiziji, kako ne bih bio zadovoljan. Prvih mjesec dana spot je bio na YouTubeu, a da moji kolege na poslu nisu ni znali, dok ti nisi proširio informaciju (smijeh). Tada je broj slušanja naglo skočio. Vrlo mi je

važno bilo dobiti informaciju o zanimanju za tu vrstu glazbe mimo ljudi koji me poznaju, i to koristeći samo internet. Zašto? Zato jer računam da mi glazbeni urednici na radiju i televiziji ionako neće biti skloni kao anonimnom autoru, niti imam ikoga da me „progura“. Drago mi je da sam nakon izlaska videospota dobio iznenađujuću podršku kolega, prijatelja, poznanika, kao i ljudi koji me ne poznaju, čak nekih koji i ne slušaju tu vrstu glazbe.

Upravo sam takav komentar i ja često čuo: „Ja ne slušam takvu vrstu glazbe, ali spot je odličan.“ Što misliš, kakva se to glazba onda sluša u Splitu i Hrvatskoj?

Na glazbeni ukus u nekoj regiji utječu glazbeni urednici dominantnih radijskih i televizijskih postaja. Ne ulazeći u to koliko su glazbeni urednici bili nekakav filter do slušatelja i koliko je bilo autora u nekoj drugoj vrsti glazbe, rock bendovi i zabavna glazba su, u odnosu na autore druge vrste glazbe, imali popločane staze do glazbenih urednika.

Tako je u Splitu, a slično i u cijeloj Hrvatskoj. Osvrnemo li se na svjetske trendove, možemo vidjeti da elektronska glazba (*dance, techno, house, electro...*) ima svoju čvrstu poziciju među slušateljima, čak bih rekao da i dominira u odnosu na druge vrste glazbe.

I na kraju, jedno pitanje koje uistinu svih zanima – tko je zanosna ljepotica iz tvojega videospota?

Ha, mislio sam da ćeš me spasiti i da mi nećeš postaviti to pitanje (smijeh). Na žalost čitatelja, zbog poštovanja dogovora morat ću sačuvati anonimnost osobe koja se pojavljuje kao silueta. Možda je u sljedećem spotu uspijem nagovoriti da se pokaže u punome svjetlu.

Razgovarao: Davor Lukšić, dipl. ing.

Zašto sam napisala priručnik za roditelje *Mama, boli me uho!*

Jedan od najčešćih razloga posjeta pedijatru i/ili otorinolaringologu jest upravo bol u uhu koja kao po pravilu započinje naglo, nenajavljeno, obično vikendom, na ljetovanju ili zimovanju... Taman kada ste pomislili da je sada vrijeme za zasluženi odmor, bolan plač vašeg djeteta znak je za zabunu. Je li to baš uvijek stanje koje zahtijeva hitan odlazak liječniku, stanje koje izaziva paniku i nesigurnost? Naravno da nije. Uz nekoliko jednostavnih savjeta i postupaka kriza se može prebroditi bez velikoga stresa za dijete i za roditelje. Dugogodišnja praksa (preko 20 godina) pokazala mi je da roditelji gotovo uvijek reaguju „na prvu loptu“ i ne pokušavaju ništa, već zaplakano i bunovno dijete dovode usred noći u pidžamici, umotano u dekiću, dok vani bjesni bura i temperatura je oko ništice, ne sluteći da na taj način riskiraju pogoršanje bolesti i nastanak komplikacija.

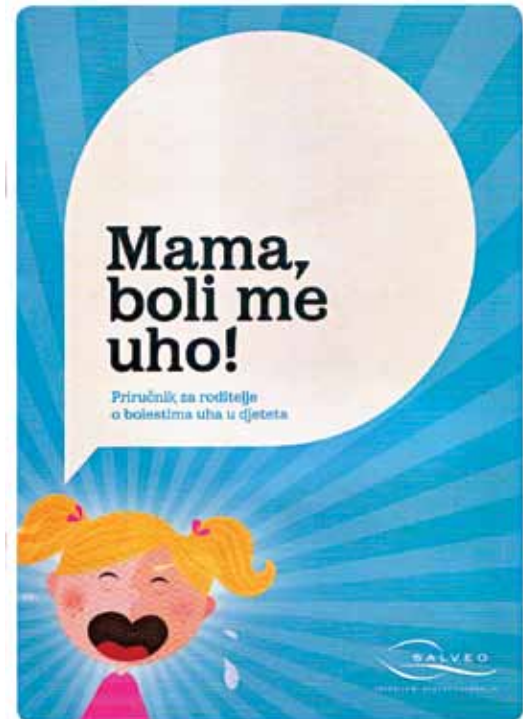
Oduvijek mi je bilo jasno da je u prevenciji i liječenju bolesti edukacija najvažnija. Ali edukacija se ne odnosi samo na medicinske profesionalce već i na laike. I zato nije dovoljno biti samo profesor na medicinskom fakultetu i poučavati studente i medicinske sestre, već treba „običnog čovjeka“ poučiti kako se brinuti o vlastitomu zdravlju i zdravlju svojih najmilijih.

U svijetu je napisano puno raznih ambicioznih priručnika, na internetu možete pronaći sve što treba (i ne treba), ali ciljani savjeti o jednome malom segmentu prilagođeni lokalnim uvjetima i okolnostima, temperamentu i karakteru stanovnika uvijek nađu svoje čitatelje i slušatelje.

Zato sam napisala ovu malu brošuricu koju su najprije pročitale moje prijateljice i susjede koje nisu „medicinarke“ i tek nakon što su one rekle da su sve razumjele i da bi puno manje puta „hodočastile“ pedijatru da su sve napisano znale, priručnik je mogao u tisk.

Sadržajno je podijeljen na mala poglavlja koja pojašnjavaju pojam uhobolje, upale vanjskoga i srednjeg uha i terapijskih mjera koje valja poduzeti u cilju liječenja i sprječavanja ponavljanja upale.

Promocija je održana 14. studenog 2012. godine u Gradskoj knjižnici Marka Marulića. Posebno me veselilo što su u publici osim zainteresiranih građana bili i naši uvaženi profesori i moji dragi prijatelji i suradnici s Medicinskoga fakulteta Sveučilišta u Splitu, jer su na taj način pokazali svijest o istinskoj svrsi liječničkoga poziva. Knjižicu je predstavila doc. dr. sc. Irena Bralić, a nakon toga je održano kratko predavanje o poremećajima sluha u dječjoj dobi. Rasprava je bila živa, konstruktivna i plodonosna. Puno mojih malih pacijenata

Naslovnica priručnika *Mama, boli me uho*

našlo se u knjižici slikom i riječju, brojni su došli na prezentaciju i uživali vidjevši sebe na velikom platnu.

Da je priručnik zanimljiv i izvan Splita, svjedoči poziv za promociju u knjižnici Tina Ujevića u Zagrebu 18. prosinca 2012. godine.

I zato, ma koliko ovaj uradak izgledao malen i nedovoljno znanstven, jako sam ponosna na njega jer će služiti na dobrobit naše djece i mojih malih prijatelja i bolesnika.

Jer kao što reče Dobriša Cesarić:

" Taj san u slapu da bi mog'o sjati i moja kaplja pomaže ga tkati."

prof. dr. sc. Željka Roje
Katedra za otorinolaringologiju

Priručnik se može nabaviti u svim pedijatrijskim ordinacijama u Splitu, u Ambulanti za dječju otorinolaringologiju KBC-a Split te preko mrežne stranice www.Salveopharma.hr.

Kako zdravo odrastati

Kako zdravo odrastati autorice Irene Bralić i suradnika prvi je naš priručnik u kojemu se dijete razmatra cjelovito, zdravo i bolesno, jedinstveno, od rođenja do kraja puberteta, i u kojemu se roditelji prepoznaju kao partneri.

Knjiga je dobila stručne preporuke Povjerenstva za pedijatriju Ministarstva zdravlja Republike Hrvatske, Hrvatskoga pedijatrijskog društva i Hrvatskoga društva za socijalnu i preventivnu pedijatriju. Za pisanje knjige autorica je okupila stručni tim koji čine iskusni hrvatski pedijatri, specijalisti školske i obiteljske medicine, dječji ortopedi, oftalmolozi, otorinolaringolozi, infektolozi, fizijatri, edukacijski rehabilitatori, logopedi, nutricionisti, IBCLC savjetnice za dojenje, kineziolozi, psiholozi.

U priručniku su na praktičan i jednostavan način prikazani problemi s kojima se roditelji, odgojitelji i liječnici svakodnevno susreću pri odrastanju djeteta. Objašnjava se kako prepoznati potencijalni zdravstveni problem, što roditelji mogu učiniti sami, kada se trebaju zabrinuti i svakako dijete odvesti stručnjaku.

Iznosi se i prikaz razvojnih dobi djeteta: novorođenačko, dojenačko, predškolsko, školsko, pubertet i adolescentsko doba s karakterističnim obilježjima, rasponima očekivanoga, upozorenjima što se u kojoj dobi može očekivati.

Dani su praktični savjeti o tome kako izmjeriti tjelesnu temperaturu dojenčetu, a kako većem djetetu, kako „uhvatiti“ urin dječaku, a kako djevojčici, kako staviti djetetu kapi u oči, kako mast, kako pratiti rast djeteta, kako se služiti krivuljama rasta, osnovama prehrane, počevši od dojenja i dohrane do prehrambenih potreba školskoga djeteta i adolescenta; što učiniti kada dijete ima alergiju, šum na srcu, bolove u truhu, jezično-govorni poremećaj, kako izabrati sport za dijete, kako pomoći pretilom djetetu, kako hiperaktivnom, što kada dijete slabije čuje, vidi, koje su indikacije za (adeno) tonzilektomiju i postoperativni tijek, što kada ima deformaciju sustava za kretanje.

Na kraju je dan sažet ilustrirani postupak reanimacije životno ugroženoga djeteta i postupak pružanja prve pomoći. Radi boljega razumijevanja priručnik je opremljen nizom dijagrama, tablica, ilustracijama pojedinih faza neuromotoričkoga razvoja, autentičnih fotografija iz liječničkih ordinacija, naravno, objavljenih uz pisano dopuštenje roditelja.

Stavovi izneseni u ovom priručniku utemeljeni su na recentnim svjetskim stručnim i znanstvenim spoznajama, ali su prilagođeni specifičnostima sredine u kojoj hrvatska djeca odrastaju. Priručnik su recenzirali ugledni hrvatski pedijatri, konzultanti za sve tekstove bili su stručnjaci iz pojedinih subspecialističkih područja.

Knjiga je uspješno zaživjela i među stručnjacima i roditeljima, a očekuje se da će, zahvaljujući multidisciplinarnom pristupu zdravlju i bolesti djeteta, jedinstvenomu vodiču kroz sve sistematske, preventivne preglede i cijepjenja od rođenja do kraja službenoga obrazovanja, kao i svojom praktičnosti biti vrlo korisna i studentima medicine i svima onima koji skrbe o zdravlju djece.

prim. dr. sc. Irena Bralić, dr. med.

Naslovnica knjige *Kako zdravo odrastati*

Naša prva knjiga o infekcijama u ginekološkoj ambulanti

Naslovnica knjige

Urednik prof. Deni Karelović na zagrebačkoj promociji

Knjiga *Infekcije u ginekologiji i perinatologiji* u izdanju Medicinske naklade, koju su napisali prof. dr. sc. Deni Karelović i suradnici, udžbenik je Sveučilišta u Splitu. Radi se o prvom udžbeniku koji je iznjedrila Katedra za ginekologiju Medicinskoga fakulteta Sveučilišta u Splitu i KBC-a Split. Štoviše, radi se i o prvome multidisciplinarnom udžbeniku *začetom* u Splitu s ovakvim značenjem i autorstvom etabliranih stručnjaka iz svih središta Hrvatske, ali i Slovenije.

Prva promocija bila je 11. svibnja 2012. godine u Opatiji, u sklopu 4. hrvatskog kongresa o urogenitalnim i spolno prenosivim infekcijama. Knjigu su predstavili prof. dr. sc. Mihael Skerlev, predsjednica Kongresa, prof. dr. sc. Vesna Šerk, recenzent prof. dr. sc. Boris Dželalija, direktorica Medicinske naklade prof. Anđa Raič i urednik prof. dr. sc. Deni Karelović.

Druga promocija održana je u Zagrebu u Hrvatskom liječničkom domu 19. lipnja 2012. godine. Promotori su bili prof. dr. sc. Miško Skerlev, predsjednik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti akademik Zvonko Kusić, recenzent prof. dr. sc. Branko Radaković, direktorica Medicinske naklade prof. Anđa Raič i urednik prof. dr. sc. Deni Karelović.

Zadnja promocija održana je u Splitu 4. listopada 2012. godine u foajeu Hrvatskoga narodnog kazališta. Knjigu su predstavili pročelnik Katedre za ginekologiju i porodništvo i v. d. pročelnik Klinike za ženske bolesti i porode KBC-a Split prof. dr. sc. Tomislav Strinić, zamjenik ravnatelja KBC-a Split, doc. dr. sc. Kolja Poljak, dekan Medicinskoga fakulteta u Splitu, prof. dr. sc. Dragan Ljutić, recenzent knjige prof. dr. sc. Boris Dželalija, direktorica Medicinske naklade prof. Anđa Raič i urednik prof. dr. sc. Deni Karelović.

Stručni urednik udžbenika i autor osam poglavlja jest prof. dr. sc. Deni Karelović, specijalist ginekologije i opstetricije iz Splita. Vrlo bogata bibliografija profesora Karelovića ukazuje na veliko iskustvo u stručno-znanstvenome radu, što je važan preduvjet pisanja ovako opsežnoga i zahtjevnog udžbenika.

Pisanje ove knjige zahtijevalo je multidisciplinarnan pristup. Autori su specijalisti ginekologije i opstetricije, infektologije, mikrobiologije s parazitologijom, dermatovenerologije, epidemiologije i interne medicine. Uključena su sva veća središta Hrvatske, ali i Slovenije. Knjigu čini 50 poglavlja, koja je pisalo 60 autora, većinom etabliranih, poznatih i priznatih liječnika. Ipak, urednik je priliku dao i nekolicini mlađih autora, što je lijepo i pohvalno. Naime, autorstvo u sveučilišnom udžbeniku važan je preduvjet znanstvenoga napredovanja.

Knjiga je podijeljena na četiri dijela. To su *Opći dio*, *Dijagnostičke metode*, *Klinički sindromi* i *Specijalni dio*, koji je opet podijeljen na *Bakterijske infekcije*, *Gljivične infekcije*, *Virusne infekcije*, *Infekcije uzrokovane protozoima* i *Infekcije uzrokovane artropodima*. Kao dodatak priređena je *Međunarodna klasifikacija bolesti* o bolestima koje se spominju u knjizi, a na kraju je detaljno kazalo pojmova.

Kao što i sam urednik u predgovoru piše, infekcije u ginekologiji i perinatologiji važan su i kod nas neopravdano zapostavljen dio struke. Infekcije u ginekološkoj ambulanti čine najčešću patologiju, a na našem jeziku nikada nije postojao opširniji tekst. Stoga ova knjiga nije još jedan udžbenik u nizu, već prva ovakve vrste kod nas. Kvaliteta i odlična strukturiranost sadržaja, bogata ilustriranost originalnim slikama i shemama, jezična doradenost i usklađenost na visokoj su razini. Prijelom knjige je moderan, ujednačen i dopadljiv. Cijena knjige iznosi 450 kuna, što je s obzirom na bogatu opremljenost knjige, opsežnost i broj autora za hrvatske okolnosti povoljno.

Knjiga je namijenjena ginekolozima, opstetričarima, pedijatrima, dermatovenerolozima, infektolozima, mikrobiolozima, citolozima, epidemiolozima, liječnicima obiteljske medicine, studentima medicine i svima koji se na bilo koji način dotiču ove problematike.

prof. dr. sc. Boris Dželalija

Klinička anesteziologija - udžbenik iz anesteziologije

Predstavljajući udžbenika (zdesna nalijevo: akademik Stjepan Gamulin, prof. Anđa Raič, prof. dr. sc. Višnja Majerić Kogler, doc. dr. sc. Marko Jukić i doc. dr. sc. Slavica Kvolik)

Triskano je drugo dopunjeno i izmijenjeno izdanje sveučilišnog udžbenika *Klinička anesteziologija*. Udžbenik je predstavljen na simpoziju Intenzivna medicina, u Zagrebu 10. studenoga 2012. godine. O udžbeniku su govorili akademik Stjepan Gamulin (recenzent), prof. dr. sc. Višnja Majerić Kogler (urednica), doc. dr. sc. Slavica Kvolik (urednica), doc. dr. sc. Marko Jukić (glavni urednik) i direktorica Medicinske naklade prof. Anđa Raič.

Udžbenik ima 72 poglavlja, 1 180 stranica, 246 tablica i 236 slika. U stvaranju udžbenika sudjelovalo je 8 sveučilišnih profesora, 9 docenata, 2 doktora znanosti, 11 magistara znanosti, 40 doktora medicine (specijalista i specijalizanata) te 2 profesora fizike.

Udžbenik je namijenjen studentima medicine, studentima dentalne medicine, specijalizantima anesteziologije, specijalistima anesteziologije i kirurških djelatnosti, kao i liječnicima obiteljske medicine (neka poglavlja). Jedan primjerak knjige doc. Jukić poklonio je knjižnici Medicinskog fakulteta u Splitu.

doc. dr. sc. Marko Jukić

Stjepan Vukša

1934. – 2012.

Svi na Fakultetu s tugom smo primili vijest da nas je zauvijek napustio Stjepan Vukša. Dana 20. ožujka 2012. godine obitelj, prijatelji, bivši studenti, a sada doktori medicine i djelatnici Medicinskoga fakulteta u Splitu, na splitskom groblju Lovrinac oprostili su se od Stjepana Vukše, našega Stipe, dugogodišnjega djelatnika Medicinskoga fakulteta, voditelja studentske referade, koji je preminuo u 78. godini života.

Stjepan Vukša rodio se 10. veljače 1934. godine u Metkoviću. Nakon školovanja u rodnom Metkoviću 1958. godine završio je Višu pedagošku školu u Splitu. Prije rada na našem fakultetu, dugo je godina radio na obrazovanju odraslih u Centru za usmjereno obrazovanje „Petar Levantin“ u Metkoviću.

Na splitskom studiju Medicine Medicinskoga fakulteta u Zagrebu zaposlio se 1. veljače 1983. i ostao do kraja svoje radne karijere voditelja studentske referade, do 28. veljače 1995. godine, kada je otišao u prijevremenu mirovinu. Na Fakultetu je ostao još nekoliko mjeseci po ugovoru o djelu, dok Fakultet nije izabrao i uveo u posao njegova nasljednika.

Stipe, kako smo ga svi na Fakultetu zvali, na svoj je način, „odgojio“ generacije studenata Medicine i tijekom petnaestak godina bio im suputnik na teškom putu prema diplomi i zvanju doktora medicine.

Kaže se da i najdalji put počinje prvim korakom. Prve korake u dobrom smjeru u vođenju studentske referade postavio je upravo Stipe i to je njegova velika zasluga, a put koji je započeo trebalo je nastaviti u pravom smjeru i nadograditi ga kako bi Medicinski fakultet u Splitu odgovorio svojim zadacima u bitno drugačijim okolnostima i uz kudikamo veći broj studenata i studija koje Medicinski fakultet ima petnaestak godina poslije.

Sa Stipom u nepovrat odlazi i velik dio neispisane povijesti studija Medicine u Splitu, koja potpuno nezaslužno još nije zabilježena i ukoričena u fakultetskoj monografiji.

Nakon umirovljenja 1995. godine, premda administrativno razdvojen, nikada nije prekidao svoju vezu s Fakultetom. Bio je omiljen gost na svim svečanostima, ali kada bi nas i bez najave posjetio, prepričavao je događaje iz svojega vremena, kada se studij Medicine „rađao“, a mi nismo shvaćali prolaznost vremena i nismo obraćali dovoljno pozornosti.

Odlazak dragog nam Stipe doživjeli smo bolno, kao osobni gubitak u vremenima kada je njegova nazočnost bila iznimno dragocjena i inspirativna. Uvjereni smo da je mogao još mnogo toga reći i učiniti, ali, na žalost, napustio nas je i to na sebi svojstven način - tiho i samozatajno.

Odlaskom našega dragog kolege ugašen je jedan život, zatvorena jedna iznimno sadržajna knjiga. Ostavio je za sobom život vrijedan poštovanja, ali i tihu tugu, duboku prazninu koja se ne može ispuniti protekom vremena, ni bilo kakvim našim riječima.

Neizmjereno mu hvala na svemu.

Josip Barić, dipl. iur.

DIPLOMIRALI NA STUDIJU MEDICINE

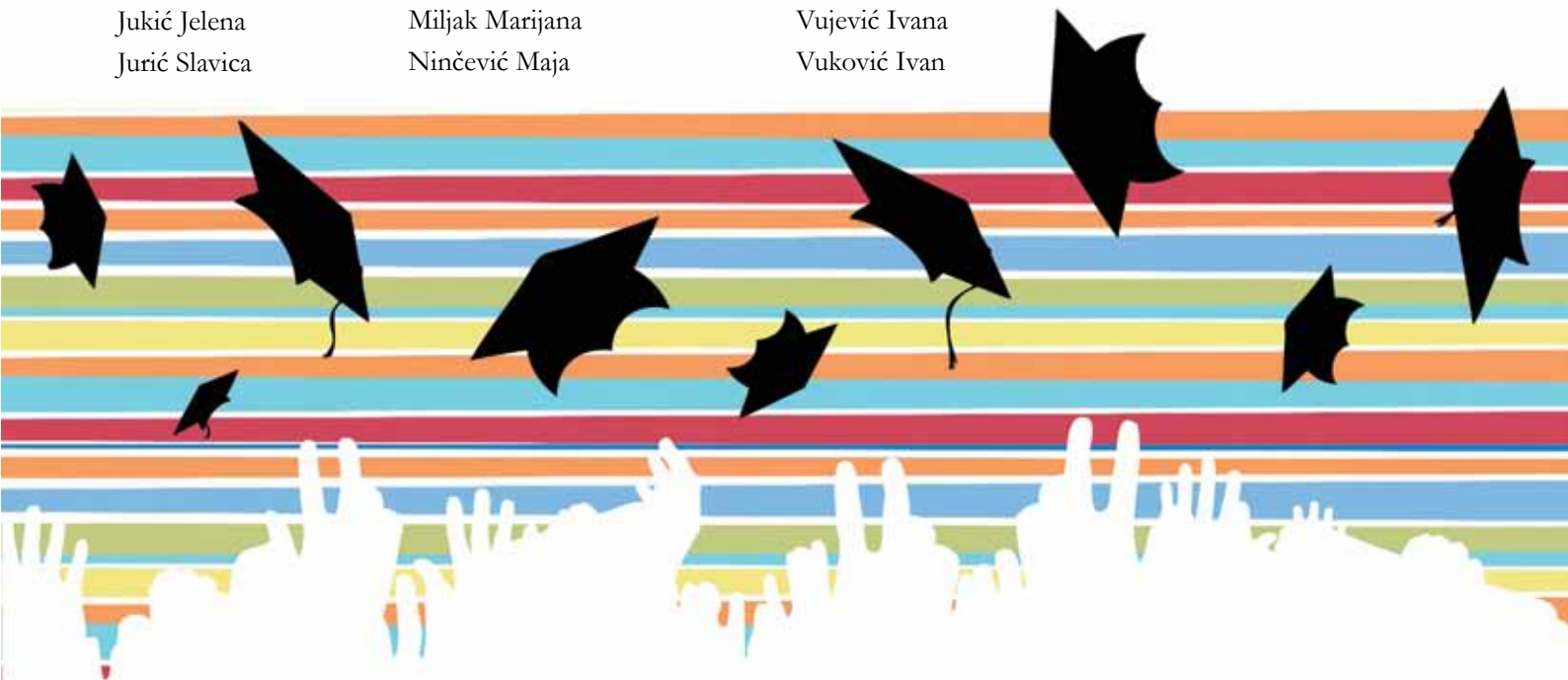
od 15. 3. 2012. do 10. 12. 2012.

Ančić Nina	Jurić-Kavelj Mara
Babić Paško	Klarić Kukuz Nikolina
Benzon Benjamin	Koprčina Martina
Borić Matija	Kotarac Ana
Brekalo Marko	Krilanović Marija
Brković Eliana	Krnić Josip
Bubić Ana	Lesandrić Vinka
Buljan Ana	Letinić Franka
Buljan Ana-Marija	Lidmila Andrea
Čizmić Marija	Lukač Josipa
Čavar Marija	Majić Antonije
Đidara Nikolina	Makarić Kristina
Erceg Duje	Maljić Ana
Erceg Ivana	Marčina Sandra
Grzunov Gala	Marić Ivana
Ivančević Ana	Medvidović Stipe
Jerčić Iva	Mihovilović Ante
Jozipović Danijel	Mikulandra Jerković Barbara
Jukić Jelena	Miljak Marijana
Jurić Slavica	Ninčević Maja

DIPLOMIRALI NA STUDIJU DENTALNE MEDICINE

od 15. 3. 2012. do 10. 12. 2012.

Paić Josipa	Anić Mirela
Palada Tea	Biočić Željana
Pejković Rina	Dominiković Iva
Pelivan Ana	Đonlić Megi
Petrović Katarina	Gadžo Iva
Prka Monika	Guć Ivan
Raos Dominik	Jerković Daniel
Stanišić Ljubica	Koceić Ana
Šamanović Ljubomir	Ledina Emilija
Šćepanović Antonia	Madunić Katarina
Šegrt Ivana	Meštrović Anita
Šimundža Ivan	Miloš Mate
Tasovac Dušica	Šimunac Tomislav
Tešija Roberta Andrea	Vuka Jelena
Vela Meri	Zorica Nada
Velat Ivan	
Vicelić Lučana	
Vudrag Maja	
Vujević Ivana	
Vuković Ivan	

DIPLOMIRALI NA STRUČNOM
STUDIJU SESTRINSTVA
od 15. 3. 2012. do 10. 12. 2012.

Andrijolić Marijeta
Bedalov Ivana
Bilić Kristina
Biuk Ana
Biuk Sanda
Brničević Matea
Budić Neven Petar
Burmaz Grozdana
Cetinić Ema
Čorić Ana
Čirić Marina
Ćuk Blaženka
Dajana Pribudić
Dobrota Mirja
Franulović Marija
Grubišić Ivana
Jakić Anđela
Jukić Nada
Kežić Nikolina
Kozlica Sandra
Križanac Moira
Kvaternik Filomena
Lazendić Doris
Lelas Leo
Lončar Jelena Vj. Madir
Lovrić Sandra
Lupi-Ferandin Miranda
Marović Dijana
Matas Matea
Modrić Antonija
Petričević Ivan
Pocrnja Tina
Poljak Danira
Poljak Dunja
Radan Ana
Radman Ivana
Ribičić Silvija

Samardžić Božena
Sičenica Anela
Spahija Franka
Stojanović Milica
Šafradin Dragana
Šolić Sanja
Tomaš Božena
Vidović Martina
Vidović Roguljić Ana
Vuco Marin
Vučković Luka
Vukorepa Tatjana
Vuković Zrinka
Zemunik Vanesa

DIPLOMIRALI NA STRUČNOM
STUDIJU FIZIOTERAPIJE
od 15. 3. 2012. do 10. 12. 2012.

Burić Jerko
Čulo Joško
Dedović Jasminka
Delić Nikolina
Gudelj Ivana
Jukić Tea
Jurašić Renela
Jurčević Branko
Jurinović Ana
Kožuh Petra
Lukin Igor
Matulić Marina
Parać Marina
Parancin Ivan
Pavlov Marina
Peša Dino
Pivac Karmela
Prlić Danijela
Prnjak Samantha
Ribičić Josipa
Roščić Jelena

Slivka Ana
Šarić Nikola
Šimić Kristina
Šimić Matea
Vudrić Toni
Zaninović Vid
Zujić Antonela
Žuvela Nevena

DIPLOMIRALI NA SPECIJALISTIČKOM STUDIJU KLINIČKE EPIDEMIOLOGIJE

Ančić Mirela 2. 10. 2011.
Maravić Blaženko 2. 10. 2011.
Pavlov Vesna 2. 4. 2012.
Glavinić Robert 2. 4. 2012.
Marčić Ljiljana 30. 4. 2012.
Burić Vedrana 4. 6. 2012.
Karin Željka 28. 6. 2012.
Kaliterna Mariano 3. 9. 2012.
Jurčević Zidar Branka 5. 9. 2012.
Kralj Žana 5. 9. 2012.
Mihanović Jakov 5. 9. 2012.
Kristić Ivica 4. 12. 2012.

MAGISTRIRALI

Karabatić Knezović Silvana 2. 4. 2012.
Marović Kristina 5. 7. 2012.
Bakotin Jakovac Marinela 21. 11. 2012.
Bošković Lidija 27. 11. 2012.
Cvitković Ivana 17. 12. 2012.

DOKTORIRALI

od 15. 3. 2012. do 10. 12. 2012.

Vrdoljak Davorka TKMZ - 19. 3. 2012.
Balzar Silvana IDS - 21. 3. 2012.
Franić Tomislav KMZ - 27. 3. 2012.
Mudnić Ivana TKMZ - 20. 4. 2012.
Radić Josipa TKMZ - 10. 5. 2012.
Vučinović Mirjana TKMZ - 15. 5. 2012.
Zakarija-Grković Irena EBM - 16. 5. 2012.
Glavina Trpimir IDS - 24. 5. 2012.
Budimir Danijela IDS - 31. 5. 2012.
Krnić Mladen TKMZ - 15. 6. 2012.
Uglešić Lovro TKMZ - 26. 6. 2012.
Marasović Krstulović Daniela TKMZ - 28. 6. 2012.
Marasović Šušnjara Ivana IDS - 28. 6. 2012.
Džamonja Gordan TKMZ - 28. 6. 2012.
Radić Mislav (mr.sc.) TKMZ - 28. 6. 2012.
Bušić Željko TKMZ - 20. 7. 2012.
Rogić Maja IDS - 23. 7. 2012.
Rogulj Dinko IDS - 26. 9. 2012.
Jurčev Savičević Anamarija TKMZ - 9. 10. 2012.
Pavičić Bošnjak Anita IDS - 15. 10. 2012.
Bilić Ivica IDS - 30. 11. 2012.
Usenović Marija BN - 30. 11. 2012.
Findri Guštek Štefica IDS - 11. 12. 2012.

*TKMZ = Temeljne i kliničke medicinske znanosti,
EBM = Medicina utemeljena na dokazima,
BN = Biologija novotvorina,
IDS = Izvan doktorskoga studija*

Branje fakultetskih maslina

Kad se male ruke slože... 6 litara ulja množe

Na inicijativu profesora Đogaša obrane su fakultetske masline 23. studenoga 2012. U branje se uključio cijeli medicinsko-fakultetski kolektiv. Nakon cjelodnevno branja, uzbuđeno smo iščekivali litre i litre ulja. Na koncu su nam javili iz uljare da se od našega uroda napravilo 6 litara ulja. Ajd, recesija je, bolje išta nego ništa. Nego, je li Glasnik možda dobro mjesto da oglasimo da prodajemo fakultetsko maslinovo ulje?

Pjesma zadrugara

Kad se mnogo malih složi
Tad se ulje stoput množi
A to znači da smo jači
Kad se skupimo u zbor

Malo sjeme biljku skriva

Kap do kapi ulje biva
Hajde zato svi u jato
Kao vrapci živ živ živ

Kad se mnogo malih složi
Ampelotehničke zahvate množi
A to znači da smo jači
Kad se skupimo u zbor

Mala boba ulje skriva
Kap do kapi fiza biva

Kad se male ruke slože
Silne litre ulja množe

